

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)
วันศุกร์ที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๔๕ นาฬิกา

จำนวนสมาชิก ที่มาประชุมทั้งหมด ๒๑๐ คน

ประธานวุฒิสภา : ขณะนี้มีสมาชิก มาครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิด
ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

รับทราบเรื่องสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วย กับร่างพระราชบัญญัติ
ที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยได้รับแจ้งจากประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า ในคราวประชุมสภาผู้แทน
ราษฎร ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้
พิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. ที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมซึ่ง
สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามิได้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ และ
เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานวุฒิสภา : ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ร่างพระราช
บัญญัติเงินงานรัฐวิสาหกิจฉบับพันซ์ พ.ศ.

LIRT

(จันทนา)

ที่ สว ๐๐๕/(ร ๑๒)

วุฒิสภา

ถนนอยู่ทองใน กท ๑๐๑๐๐

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการ
การแรงงาน และสวัสดิการสังคม จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการ แห่งร่างพระราช-
บัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีและสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร
เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว และส่งให้ คณะกรรมการการแรงงาน
และสวัสดิการสังคมพิจารณา ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายวีระ ปิตรชาติ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายคัน จันทรปาน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิชัย โสสุวรรณจินดา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายพานิชย์ เจริญแผ้ว	เลขานุการคณะกรรมการ
๕. นายพนัส ไทยล้วน	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายเกษม ณรงค์เดช	๗. คุณหญิงชนิดดี ปิยะอุย
๘. นายณรงค์ ปฏิบัติศิริกิจ	๘. พลเรือโท วีศักดิ์ ศรีประยูร
๑๐. นายประเสริฐ สมนานา	๑๐. นายไพฑิมฐ์ หิพพัฒนกุล
๑๒. นายมนัส รุ่งเรือง	๑๑. นายวิชัย พรหมศิลป์
๑๔. นายวีระ ภูมิประพันธ์	๑๕. นายศิริ เกวณินสฤษฎ์
๑๖. นายสมพร เทพสิทธิ์า	๑๖. คุณหญิงสมศรี กันตมาตา

ร่างพระราชบัญญัตินี้ วุฒิสภาดังพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน (กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม) โดยวุฒิสภาได้รับเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ บัดนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

วีระ ปิตรชาติ

(นายวีระ ปิตรชาติ)

ประธานคณะกรรมการการแรงงาน และสวัสดิการสังคม

กองกรรมาธิการ

โทร. ๒๕๕๑๕๖๗๑, ๒๕๕๑๖๖๗๑

โทรสาร ๒๕๕๑๕๖๗๑

รายงานของคณะกรรมการแรงงาน และสวัสดิการสังคม

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ได้ลงมติเห็นชอบด้วยกําหนดการแห่งร่างพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว และส่งให้คณะกรรมการแรงงาน และสวัสดิการสังคมพิจารณา กำหนดการเป็ญติติภายใน ๕ วัน (ตามข้อบังคับฯ) นั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน (กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม) วุฒิสภาได้รับเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งนายฉัตรไชย รอดประเสริฐ หัวหน้าฝ่ายประชุม ๓ ของกรมวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๖ วรรคสอง

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ชี้แจงแสดงความเห็นคือ

๒.๑ นายเอกพร วัคความสุข รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

๒.๒ นายรังสฤษดิ์ จันทวัฒน์ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

๒.๓ นายฐาปบุตร ชมเสวี รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

๒.๔ นายบุญ บุญฤทธิสาร ผู้อำนวยการกองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

๓. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้แปรญัตติ

๔. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
ที่มา	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔	มีการแก้ไข
มาตรา ๕	มีการแก้ไข
มาตรา ๖	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑ คณะกรรมการแรงงาน	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘	มีการแก้ไข
มาตรา ๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒	มีการแก้ไข
มาตรา ๑๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๕	มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘	มีการแก้ไข
มาตรา ๑๙	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๒	มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๓	มีการแก้ไข
หมวด ๑ ชื่อตอกของเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๔	มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๓๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓๑	ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๓๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๔</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๖</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๘</u>	คณะกรรมการการตัดออก
<u>หมวด ๔ สภภาพแรงงาน</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๑</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๓</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๔</u>	มีการแก้ไข

มาตรา ๔๕	มีการแก้ไข
มาตรา ๔๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔๘	มีการแก้ไข
มาตรา ๔๙	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๖	มีการแก้ไข
มาตรา ๕๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕๘	มีการแก้ไข

Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๕๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๕	มีการแก้ไข
มาตรา ๖๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖๘	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๕ สหพันธ์แรงงาน	มีการแก้ไข
มาตรา ๖๙	มีการแก้ไข
มาตรา ๗๐	มีการแก้ไข
มาตรา ๗๑	คณะกรรมการการเลือกตั้ง

Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๗	คณะกรรมการการเลือกตั้ง
มาตรา ๗๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘๐	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘๓	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๔	มีการแก้ไข

มาตรา ๘๕	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๖	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๗	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๘	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๙	มีการแก้ไข
มาตรา ๘๙ ทวิ	คณะกรรมการสิทธิการเพิ่มขึ้นใหม่
มาตรา ๙๐	ไม่มีการแก้ไข
บทเฉพาะกาล	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๖	ไม่มีการแก้ไข

๕. คณะกรรมาธิการฯ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้รับการแก้ไข
เพิ่มเติมมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

พานิชย์ เจริญเผ่า
(นายพานิชย์ เจริญเผ่า)
เลขานุการคณะกรรมาธิการฯ

มาตรา ๔ กิจการรัฐวิสาหกิจใดที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้อย่างชัดแจ้ง
วิสาหกิจที่รัฐวิสาหกิจให้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ไม่หรือรัฐวิสาหกิจที่สหภาพสหกรณ์ได้จัดตั้งขึ้นแห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่หรือ
สหกรณ์สหกรณ์ที่รัฐวิสาหกิจนั้น หรือสหกรณ์สหกรณ์ที่สหกรณ์สหกรณ์ได้จัดตั้งขึ้น
ไม่หรือรัฐวิสาหกิจที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่สหกรณ์สหกรณ์

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐ: กล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การ ของรัฐบาล
หรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และให้หมายความรวมถึงหน่วยงาน
ธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวง
การเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า หรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง

“นายจ้าง” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดย
จ่ายค่าจ้างให้ และให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ซึ่งได้
รับมอบหมายจากผู้ที่มิอำนาจกระทำการแทนรัฐวิสาหกิจด้วย

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า ลูกจ้างระดับผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่ง
ตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปหรือผู้มีอำนาจในการจ้าง เลิกจ้าง ขึ้นค่าจ้าง
ตัดค่าจ้าง หรือปลดค่าจ้าง

“สภาพการจ้าง” หมายความว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้างหรือการ
ทำงานกำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของ
นายจ้าง หรือลูกจ้าง อันเกี่ยวกับการจ้าง หรือการทำงาน

“ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างนายจ้าง
กับสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

“ข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

“ปิดงาน” หมายความว่า การที่นายจ้างปฏิเสธไม่ยอมให้ลูกจ้างทำงานชั่วคราว เนื่องจากข้อพิพาทแรงงาน

“นัดหยุดงาน” หมายความว่า การที่ลูกจ้างร่วมกันไม่ทำงาน เลื่อนงานหรือถ่วงงานเพื่อให้การดำเนินงานบางส่วน หรือทั้งหมด ของรัฐวิสาหกิจต้องหยุดชะงักหรือล้มลง

“สหภาพแรงงาน” หมายความว่า สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สหพันธ์สหภาพแรงงาน” หมายความว่า สหพันธ์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับเขตจังหวัดที่รัฐวิสาหกิจนั้นตั้งอยู่

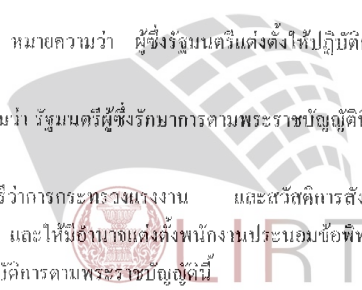
“พนักงานประนีประนอมข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ซึ่งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานประนีประนอมข้อพิพาทแรงงานและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑

คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์” ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก ฝ่ายนายจ้างห้าคนและฝ่ายลูกจ้างห้าคน และให้อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

ฝ่ายนายจ้างตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ผู้ว่าราชการ ผู้อำนวยการ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกัน แต่เรียกชื่ออย่างอื่นในรัฐวิสาหกิจ

ฝ่ายลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งในระหว่างประชานสหภาพแรงงานด้วยกัน การเลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ดาย

(๒) ลาออก

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีก ระระห ำอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พ้นจากการเป็นนายจ้าง หรือพ้นจากการเป็นประธานสหภาพแรงงาน แล้วแต่กรณี

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) ต่ำคน ไร้ความสามารถหรือเสมือน ไร้ความสามารถ หรือ

(๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความคิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่า กับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งคนแทน

การแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก่อนครบวาระ ของกรรมการฝ่าย ลูกจ้าง ให้แต่งตั้งจากประธานสหภาพแรงงาน ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่อยู่ลำดับถัด ไปของ การเลือกตั้งคราวที่กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้รับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครบ ตาม วาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตาม วาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อย กว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และต้องมีกรรมการฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง อย่างน้อยฝ่ายละหนึ่งคน จึงเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือ ไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุมคราวใด ถ้าไม่ได้องค์ประชุมตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้จัดให้มีการประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่นัดประชุมครั้งแรก การประชุมครั้งหลังนี้ แม้จะไม่มีกรรมการฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้างมาประชุม ถ้ามีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้าง

(๒) เสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดขอบเขตสภาพการจ้าง ที่เกี่ยวกับการเงิน สำหรับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งที่รัฐวิสาหกิจนั้นอาจดำเนินการเองได้

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามวรรคสาม และ

มาตรา ๒๗

(๔) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๓๐

(๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

แรงงานก่อนมีที่ววินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า

(๖) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๓๗

(๗) พิจารณาข้อพิพาทที่เกี่ยวเนื่องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้าง

(๘) เสนอความเห็น และให้คำแนะนำแก่รัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับการปฏิบัติ

ตามกฎหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างตาม (๑) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจทุกแห่ง

ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจใด เห็นสมควรปรับปรุงสภาพการจ้างที่เกี่ยวกับการเงินที่อยู่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๒ (๒) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีก่อน จึงจะดำเนินการได้

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินห้าคน เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษา และเสนอความเห็นในเรื่องที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำงานของนายจ้าง สถานที่ที่ลูกจ้างทำงานอยู่หรือสำนักงานของนายจ้าง สหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์สหภาพแรงงาน ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารได้ตามความจำเป็น

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการจะมีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิมาแสดงความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องก็ได้

สมบัติของสมครรัฐสภา

๒๑

มาตรา ๑๑ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ใน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการตาม
พระราชบัญญัตินี้

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ขึ้นในรัฐวิสาหกิจ แต่ละ
แห่งประกอบด้วย กรรมการของรัฐวิสาหกิจนั้นคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่ง
นั้นกำหนดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนฝ่ายนายจ้างซึ่งรัฐวิสาหกิจแห่งนั้น แต่งตั้งจาก
ฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจนั้น ตามจำนวนที่รัฐวิสาหกิจกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าห้าคน
แต่ไม่เกินเก้าคน และผู้แทนฝ่ายลูกจ้างซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกของสหภาพแรงงาน ใน
รัฐวิสาหกิจนั้นตามที่สหภาพแรงงานเสนอ มีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนฝ่ายนายจ้าง เป็น
กรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีสหภาพแรงงานในรัฐวิสาหกิจใด หรือในระหว่างที่สหภาพ
แรงงานต้องเลิกไปตามมาตรา ๖๔ และมีลูกจ้างไม่น้อยกว่าสิบคนร้องขอให้รัฐวิสาหกิจ
นั้นจัดให้ลูกจ้างที่มีใช้ฝ่ายบริหารเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายลูกจ้างจำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนฝ่าย
นายจ้างเข้าร่วมเป็นกรรมการ

ให้ลูกจ้างซึ่งได้รับเลือกตั้งตามวรรคสอง อยู่ในตำแหน่งกรรมการจนกว่า
จะครบวาระแต่มีสหภาพแรงงานและแต่งตั้งผู้แทนของสหภาพแรงงานตามวรรคหนึ่งได้

มาตรา ๑๘ กรรมการกิจการสัมพันธ์ที่มีวาระอยู่ในตำแหน่ง คราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามมาตรา ๑๘ กรรมการกิจการสัมพันธ์พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) พ้นจากการเป็นฝ่ายบริหาร หรือเมื่อรัฐวิสาหกิจเห็นควรให้มีการเปลี่ยนผู้แทนใหม่ สำหรับกรณีของผู้แทนฝ่ายนางจ้าง
- (๕) พ้นจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน หรือเมื่อสหภาพแรงงานเห็นควรให้มีการเปลี่ยนผู้แทนใหม่หรือพ้นจากการเป็นลูกจ้าง สำหรับกรณีของผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการกิจการสัมพันธ์พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการกิจการสัมพันธ์แทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งคนแทน

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์จัดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์โดยอนุโลม

ในกรณีที่กรรมการกิจการสัมพันธ์ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามร้องขอ ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์จัดให้มีการประชุมภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

ไม่ได้ ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาไว้ ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลใช้บังคับทันที นับแต่วันที่นายจ้างและสตรีหรือสหภาพแรงงานได้ตกลงกันหรือนับแต่วันที่นายจ้างรับลูกจ้างเข้าทำงานแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ระยะเวลาที่กำหนดตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างสิ้นสุดลง ถ้ามิได้มีการเจรจาตกลงกันใหม่ ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละหนึ่งปี

การเรียกร้องให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง นายจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องยื่นข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ และให้ฝ่ายที่ยื่นข้อเรียกร้องส่งสำเนาข้อเรียกร้องให้นายทะเบียนทราบโดยมิชักช้า

ให้ฝ่ายที่ยื่นข้อเรียกร้องระบุชื่อผู้ซึ่งมีอำนาจทำการแทนเป็นผู้แทนในการเจรจา ซึ่งต้องมีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน

ผู้แทนในการเจรจาด้านนายจ้างต้องแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจนั้น และผู้แทนในการเจรจาด้านสหภาพแรงงานต้องแต่งตั้งจากกรรมการ หรือสมาชิกสหภาพแรงงานนั้น

มาตรา ๒๕ เมื่อได้รับข้อเรียกร้องแล้ว ให้ฝ่ายที่รับข้อเรียกร้องแจ้งชื่อผู้แทนในการเจรจาจำนวนไม่เกินเจ็ดคนเป็นหนังสือให้ฝ่ายที่ยื่นข้อเรียกร้องทราบ โดยมิชักช้าและให้ทั้งสองฝ่ายเริ่มเจรจากันภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเรียกร้อง

นายจ้างหรือสหภาพแรงงานจะแต่งตั้งที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้แทนของตนก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนฝ่ายละไม่เกินสองคน

มาตรา ๒๖ ถ้านายจ้างกับสหภาพแรงงานสามารถตกลงเกี่ยวกับข้อเรียกร้องได้แล้ว ให้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้แทนในการเจรจาของนายจ้างและสหภาพแรงงาน ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสองจำนวนผู้แทนฝ่ายตนและให้นายจ้างประกาศข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยเปิดเผยไว้ ณ สถานที่ที่

ลูกจ้างทำงานอยู่เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน โดยเริ่มประกาศภายในสามวันนับแต่วันที่
ได้ตกลงกัน

ให้นายจ้างนำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามวรรคหนึ่ง ไปจดทะเบียน
ต่อนายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

มาตรา ๒๙ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่เกี่ยวกับการเงิน ที่อยู่
นอกเหนือจากที่กำหนดตามมาตรา ๑๒ (๒) นายจ้างจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีร่วมกันจึงจะดำเนินการได้

มาตรา ๒๘ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลผูกพันนายจ้าง และลูกจ้าง
ซึ่งเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

ห้ามมิให้นายจ้างทำสัญญาจ้างแรงงานกับลูกจ้าง ซึ่งเป็นสมาชิกสหภาพ
แรงงานขัดหรือแย้งกับข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง เว้นแต่สัญญาจ้างแรงงานนั้นจะเป็น
คุณแก่ลูกจ้างยิ่งกว่า

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ไม่มีการเจรจากันภายในกำหนด ตามมาตรา ๒๕
หรือมีการเจรจากันแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าได้มีข้อพิพาทแรงงาน
เกิดขึ้น และให้ฝ่ายอื่นข้อเรียกร้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน
ทราบภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่พ้นกำหนดหรือนับแต่เวลาที่ตกลงกัน ไม่ได้
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๐ เมื่อพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับแจ้ง ตาม
มาตรา ๒๘ แล้ว ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานดำเนินการประนอมข้อพิพาท
ภายในกำหนดสิบวัน นับแต่วันที่พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับหนังสือแจ้ง
ถ้าได้มีการตกลงกันภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๒๖
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีอาจตกลงกันได้ภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าข้อพิพาทแรงงานนั้นเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ และให้ฝ่ายที่แจ้งข้อเรียกร้อง นำข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ส่งให้คณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เริ่มข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้

เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อพิพาทแรงงานดังกล่าว

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคล หรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานดังกล่าวก่อนมีการวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

มาตรา ๓๑ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ฝ่ายยื่นข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติตาม แต่ถ้าเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดที่เกี่ยวกับการเงินที่อยู่นอกเหนือกำหนดตามมาตรา ๑๒ (๒) จะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว และให้คำวินิจฉัยชี้ขาดมีผลใช้บังคับได้เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คำวินิจฉัยชี้ขาดหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๒ ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน

มาตรา ๓๓ เมื่อได้มีการยื่นข้อเรียกร้องตามมาตรา ๒๔ แล้ว ถ้าข้อเรียกร้องนั้นยังอยู่ในระหว่างการเจรจา การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย หรือการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้าง หรือโยกย้ายหน้าที่การงานลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ หรือ อนุกรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่บุคคลดังกล่าว

(๑) ทูจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

(๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

(๓) ผ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือระเบียบ หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง โดยนายจ้างได้กล่าวตักเตือนเป็นหนังสือแล้วและยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ลูกจ้างได้রাพหนังสือเตือนนั้น ทั้งนี้ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น

ต้องมีใ้ช้ออกเพื่อขัดขวางมิให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่กรณี
ที่ร้ายแรงน่าขังไม่จำเป็นต้องตกเดือน

(๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผล

อันสมควร

ห้ามมิให้ลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิก
สหภาพแรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง สนับสนุน หรือก่อเหตุการณ์นัดหยุดงาน

มาตรา ๓๔๔ ห้ามมิให้นายจ้าง

(๑) เลิกจ้างหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้างไม่สามารถทน
ทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ลูกจ้างได้ดำเนินการขอจัดตั้งสหภาพแรงงาน สหพันธ์ สภา
แรงงาน หรือเข้าเป็นสมาชิก หรือกรรมการสหภาพแรงงาน กรรมการสหพันธ์ สภา
แรงงาน กรรมการกิจการสัมพันธ์ กรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ หรือ
อนุกรรมการ หรือดำเนินการฟ้องร้อง เป็นพยาน หรือให้หลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่
นายทะเบียนหรือคณะกรรมการ หรือต่อศาลแรงงาน

(๒) ขัดขวางในการที่ลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือให้ลูกจ้างออกจากการเป็น
สมาชิกของสหภาพแรงงาน สหพันธ์ สภาแรงงาน กรรมการกิจการสัมพันธ์ หรือให้ หรือ
ตกลงจะให้เงิน หรือทรัพย์สินแก่ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน เพื่อมิให้สมัคร
หรือรับสมัครลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือเพื่อให้ออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

(๓) ขัดขวางการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์ สภาแรงงาน
หรือขัดขวางการใช้สิทธิของลูกจ้างในการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ

(๔) เข้าแทรกแซงการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์ สภา
แรงงาน โดยมีขอบข่ายกฎหมาย

LIRT

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บังคับหรือขู่ขัง มิว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้ลูกจ้างต้องเป็น หรือ ห้ามมิให้เป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือต้องออกจากความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ

(๒) กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ฝ่ายนายจ้างฝ่าฝืนมาตรา ๓๔

มาตรา ๓๖ ในระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือคำชี้ขาดตามมาตรา ๓๑ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างหรือสั่งให้หยุดงาน หรือสั่งให้ย้ายหรือลดตำแหน่งงาน อนุกรรมการ หรือสมาชิกสหภาพแรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่มีการขออนุญาตจากอธิบดีหรืองานส่วนหนึ่งส่วนใดของรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลดังกล่าวได้กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ขู่วิตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

(๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

(๓) ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือระเบียบ หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง โดยนายจ้างได้กล่าวตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว และยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ลูกจ้างได้รับทราบหนังสือเตือนนั้น ทั้งนี้ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น ต้องมิได้ขอกเพื่อขัดขวางมิให้บุคคลดังกล่าว ดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรง นายจ้างไม่จำเป็นต้องตักเตือน

(๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) กระทำการใด ๆ เป็นการขู่ง สบับสนุน หรือชักชวนให้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือคำชี้ขาด

มาตรา ๓๗ ให้ผู้เสียหายเนืองจากการฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๖ มีสิทธิยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเสียหายกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดและออกคำสั่งภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และให้ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างปฏิบัติตามคำสั่งชี้ขาดนั้น ในกรณีนี้ให้

มาตรา ๕๐ บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงานได้

(๑) เป็นลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจเดียวกันที่มีฝ่ายบริหาร

(๒) บรรณานิติภาวะแล้ว และ

(๓) มีสัญชาติไทย

มาตรา ๕๑ สหภาพแรงงานจะตั้งขึ้นได้ ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละสี่
ของสมาชิกของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงฝ่ายบริหารและ ลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะ
เป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ ต้องมีข้อบังคับ
และต้องจดทะเบียนก่อนนายทะเบียน และเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สหภาพแรงงานเป็น
นิติบุคคล

มาตรา ๕๒ การจดทะเบียนสหภาพแรงงาน ให้ลูกจ้างมีสิทธิจัดตั้งสหภาพ
แรงงานตามมาตรา ๕๐ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอเป็นหนังสือ
ต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสหภาพแรงงานอย่างน้อยสามฉบับ ระบุชื่อยา
ชื่อและลายมือชื่อของผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ
สิบของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงฝ่ายบริหารและ ลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้ง
คราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ

คำขอและบัญชีรายชื่อให้ยื่นไปตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการ และคุ้มครอง
แรงงานกำหนด

ลูกจ้างคนหนึ่งจะแสดงความจำนง เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานได้เพียง
แห่งเดียวเท่านั้น

เมื่อนายทะเบียนรับคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานแล้ว ให้นายทะเบียนปิด
ประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง เพื่อให้ลูกจ้างทั้งหมดทราบ

มาตรา ๕๓ ข้อบังคับของสหภาพแรงงาน ต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ” กำกับไว้หน้าชื่อนั้นด้วย

(๒) วัตถุประสงค์

(๓) ที่ตั้งสำนักงาน

(๔) วิธีรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ

LIRT

(๕) อัตราเงินค่าสมัครและค่าบำรุงและวิธีการชำระเงิน

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการ ได้แก่ จำนวนกรรมการ การเลือกตั้งกรรมการ วาระของการเป็นกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวจะกำหนดให้ประธานสหภาพแรงงานอยู่ในตำแหน่งเกินสองคราวติดต่อกันไม่ได้

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารสหภาพแรงงาน

(๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่าย การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินอื่น ตลอดจนการทำบัญชีและการตรวจบัญชี

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสาระที่สามารถเอื้ออำนวยให้การดำเนินงานของสหภาพแรงงานเป็นไปโดยเกิดความเป็นธรรม และรักษาประโยชน์ของสมาชิก และลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจ และต้องไม่มีสาระเป็นการกีดกันการเข้าเป็นสมาชิกหรือต้องขาดจากสมาชิกภาพโดยไม่มีเหตุอันควร

มาตรา ๔๔ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงาน ในรัฐวิสาหกิจใดและตรวจสอบแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ถูกต้องตามขอบเขตของมาตรา ๓๕ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ยื่นคำขออนุญาตสมัครตาม มาตรา ๔๐ คำขอดังกล่าว มีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องตาม มาตรา ๔๒ และข้อบังคับถูกต้องตาม มาตรา ๔๓ มีรายชื่อและลายมือชื่อผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้าของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงฝ่ายบริหารและ ลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราวเป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ และยังไม่มีารงจดทะเบียนสหภาพแรงงานขึ้นในรัฐวิสาหกิจนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสหภาพแรงงาน ให้แก่สหภาพแรงงานนั้น

คำขอจดทะเบียนรายใด มีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานไม่ถึง

ร้อยละสี่สามสิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรายดังกล่าว
ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่
นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ทราบ ถ้าผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนไม่ดำเนินการดังกล่าวให้
แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลานั้น ให้ถือว่าคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานดังกล่าวเป็น
อันตกไป

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานในรัฐวิสาหกิจใด
เกินหนึ่งราย ถ้าปรากฏว่าคำขอจดทะเบียนรายใดมีข้อความและเอกสารหลักฐานครบถ้วน
ถูกต้อง ตลอดจนได้แจ้งจำนวนผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานถึงร้อยละ
สี่สามสิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดตามมาตรา ๔๔ เป็นลำดับแรก ให้นายทะเบียนรับ
จดทะเบียนสหภาพแรงงานนั้น แต่ถ้ามีคำขอที่มีลักษณะครบถ้วนดังกล่าวเกินหนึ่งราย ให้
นายทะเบียนดำเนินการให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนแต่ละรายมาร่วมพิจารณาทำความเข้าใจ
เพื่อรวมเป็นคำขอเดียวกัน ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้รับจดทะเบียนสหภาพแรงงานที่มี
จำนวนผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด ถ้ายังปรากฏว่ามีคำขอจดทะเบียน
สหภาพแรงงาน โดยมีจำนวนรายชื่อผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุดเท่ากัน
เกินหนึ่งราย ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยระหว่างผู้ยื่นคำขอดังกล่าว
และรับจดทะเบียนสหภาพแรงงานรายที่จับสลากได้

มาตรา ๔๖ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียน ต่อ
รัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง
ดังกล่าว

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวัน นับ
แต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๗ เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศการจดทะเบียน
สหภาพแรงงานในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๘ ให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหภาพแรงงาน จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสหภาพแรงงานและมอบหมายการที่พึงวงให้แก่คณะกรรมการสหภาพแรงงาน เลือกตั้งผู้สอบบัญชี และอนุมัติร่างข้อบังคับที่ให้อื่นต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๔๕

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการสหภาพแรงงาน และอนุมัติร่างข้อบังคับแล้ว ให้นำสำเนาข้อบังคับและรายชื่อ ที่อยู่ อาชีพ หรือวิชาชีพของกรรมการสหภาพแรงงาน ไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การประชุมใหญ่ไม่ว่ากรณีใด ๆ ... ใดที่กระทำได้เฉพาะในวันที่เป็นวันหยุดราชการหรือวันหยุดตามประเพณี

มาตรา ๔๙ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสหภาพแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงกรรมการสหภาพแรงงาน จะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนแปลงกรรมการสหภาพแรงงานตามวรรคหนึ่ง จะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนแล้ว

ให้นำมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับแก่การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ และการเปลี่ยนแปลงกรรมการสหภาพแรงงานโดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ สมาชิกของสหภาพแรงงานในรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจนั้นตลอดเวลาที่ยังเป็นสมาชิก

ห้ามมิให้ฝ่ายบริหารเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

มาตรา ๕๑ สมาชิกของสหภาพแรงงาน มีสิทธิขอตรวจสอบทะเบียนสมาชิกเอกสาร หรือบัญชี เพื่อทราบการดำเนินกิจการของสหภาพแรงงานได้ในเวลาเปิดทำการ

ในการขอตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงานต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๕๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสหภาพแรงงานสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ที่ประชุมใหญ่ให้ออก เพราะมีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ ของ

สหภาพแรงงาน

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหภาพแรงงาน ให้สหภาพแรงงานมี สิทธิหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นข้อเรียกร้องต่อฝ่ายนายจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้างแทนสมาชิก

(๒) ยื่นคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ เพื่อพิจารณาตาม

มาตรา ๒๒ (๔)

(๓) ตั้งผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์

(๔) จัดให้มีการให้บริการเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือจัดสรรเงิน หรือทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามที่ที่ประชุมใหญ่เห็นสมควร

(๕) เรียกเก็บเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกและเงินค่าบำรุงตามอัตราที่กำหนด ใน ข้อบังคับของสหภาพแรงงาน

(๖) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘

มาตรา ๕๔ ให้สหภาพแรงงานมีคณะกรรมการสหภาพแรงงานเป็นผู้ดำเนินการ และเป็นผู้แทนของสหภาพแรงงานในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ คณะกรรมการสหภาพแรงงานจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำแทนก็ได้ คณะกรรมการสหภาพแรงงานอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสหภาพแรงงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้

คณะกรรมการสหภาพแรงงานประกอบด้วย ประธานสหภาพแรงงานเห็น ประธานกรรมการและมีกรรมการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๕๕ กรรมการสหภาพแรงงานหรืออนุกรรมการสหภาพแรงงาน ตาม
มาตรา ๕๔ ต้องเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานนั้น

กรรมการสหภาพแรงงานที่นายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่ง ตาม
มาตรา ๖๒ จะดำรงตำแหน่งกรรมการสหภาพแรงงานใหม่ได้ ค่อยเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่ง
ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๖ สหภาพแรงงานจะกระทำการดังต่อไปนี้ได้ก็แต่โดยมติ ของ
ที่ประชุมใหญ่

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) เลือกตั้งกรรมการสหภาพแรงงาน เลือกตั้งผู้สอบบัญชี รับรองงบดุลราย
งานประจำปี และงบประมาณ
- (๓) จัดให้มีการให้บริการเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือจัดสรรเงิน หรือ
ทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์
- (๔) ร่วมจัดตั้งหรือเข้าเป็นสมาชิกสหพันธ์สหภาพแรงงาน
- (๕) รับเงินช่วยเหลือจากบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือคนต่างด้าวตาม
กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- (๖) เลิกสหภาพแรงงาน

มาตรา ๕๗ เมื่อสหภาพแรงงานปฏิบัติการดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของสมา
ชิกสหภาพแรงงานให้สหภาพแรงงาน กรรมการสหภาพแรงงาน อนุกรรมการสหภาพ
แรงงาน และเจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกกล่าวหา หรือ
ฟ้องร้องทางอาญาหรือทางแพ่ง

- (๑) เข้าร่วมเจรจาทำความตกลงกับนายจ้าง เพื่อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพ
การจ้าง
- (๒) ชี้แจงหรือโฆษณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง หรือข้อพิพาทแรงงาน
หรือการดำเนินงานของสหภาพแรงงาน

ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นความคิดทางอาญาในลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดขึ้นอันตรายต่อประชาชน เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเสรีภาพ และชื่อเสียงเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความคิดในทางแห่งที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความคิดทางอาญาในลักษณะดังกล่าว

มาตรา ๕๔ การให้กรรมการสหภาพแรงงาน ไปดำเนินงานสหภาพแรงงาน หรือไปร่วมการประชุมสหภาพแรงงานหรือสัมนาใด ๆ โดยถือเสมือนว่าการไปดำเนินงานดังกล่าวเป็นการทำงานให้กับนายจ้างให้ขึ้นไปตามที่สหภาพแรงงาน และนายจ้างจะได้ตกลงกัน

ลูกจ้างซึ่งเป็นกรรมการของสหภาพแรงงาน มีสิทธิลาไปร่วมประชุมสหภาพแรงงานหรือร่วมการประชุมหรือสัมนาอื่นได้ ทั้งนี้ ให้สหภาพแรงงานแจ้งให้โดยต้องได้รับอนุญาตจากนายจ้างก่อน ~~ทว่า~~ และให้ไม่มีอิวว่าวันเวลาที่สหภาพแรงงานดังกล่าวเป็นวันที่สหภาพได้พักสลาของลูกจ้าง

มาตรา ๕๕ สหภาพแรงงานต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิก ตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนด และเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ในเวลาทำการ

ให้สหภาพแรงงานประกาศวันและเวลาเปิดทำการ ไว้ที่สำนักงานของสหภาพแรงงาน

มาตรา ๖๐ สหภาพแรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชี และต้องเสนอแบบคูลพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อที่ประชุมใหญ่ เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองแบบคูลและรายงานการสอบบัญชีแล้ว ให้ส่งสำเนาหนึ่งชุดให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่มีมติรับรอง

มาตรา ๖๑ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้นายจ้าง กรรมการของสหภาพแรงงาน หรือสมาชิกของสหภาพแรงงาน

กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ เพื่อให้ขึ้นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือข้อบังคับของสภาพแรงงานแล้วแต่กรณี และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในรัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงานของสภาพแรงงานในเวลาทำการ เพื่อสอบข้อเท็จจริง หรือตรวจสอบกิจการของสภาพแรงงาน
- (๒) สั่งให้ฝ่ายนายจ้าง กรรมการสภาพแรงงาน อนุกรรมการสภาพแรงงาน หรือเจ้าหน้าที่ของสภาพแรงงาน ส่งหรือแสดงเอกสาร หรือบัญชีของสภาพแรงงาน เพื่อประกอบการพิจารณากรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น
- (๓) สอบถามบุคคลใน (๒) หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาเพื่อสอบถาม หรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสภาพแรงงาน

มาตรา ๖๒ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการสภาพแรงงาน ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือคณะกรรมการสภาพแรงงาน ออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
 - (๒) ผ่าฝืนมาตรา ๕๖ (๕)
 - (๓) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตามมาตรา ๖๑
 - (๔) ดำเนินการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสภาพแรงงาน อันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจจะเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือ
 - (๕) ให้หรือยินยอมให้ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมิใช่กรรมการสภาพแรงงาน เป็นผู้ดำเนินกิจการของสภาพแรงงาน
- คำสั่งตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องและสภาพแรงงานทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๖๓ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการสภาพแรงงาน ตามมาตรา ๖๒ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๔ สภาพแรงงานย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ถ้ามีข้อขัดข้องของสภาพแรงงานกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณีนั้น
- (๒) ที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก
- (๓) ล้มละลาย
- (๔) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกตามมาตรา ๖๕

มาตรา ๖๕ นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสภาพแรงงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบและพบภายหลังว่า การจ้างจดทะเบียน และ ออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสภาพแรงงานแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๕

(๒) เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการของสภาพแรงงานขัดต่อวัตถุประสงค์ ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งหมด และไม่ดำเนินการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนขยายระยะเวลาให้จนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว

(๔) เมื่อสภาพแรงงานไม่ดำเนินการติดต่อกันเป็นเวลาดำเนินสองปี หรือ

(๕) เมื่อมีจำนวนสมาชิกเหลือน้อยกว่าร้อยละสี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารหรือและลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราวเป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาลหรือเป็นงานตามโครงการ

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานใด ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้สหภาพแรงงานนั้นทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๖๖ คำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานตามมาตรา ๖๕ กระทบการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ถูกสั่งให้เลิก มีสิทธิเข้าชื้อกันอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุอุทธรณ์การบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

คำสั่งเลิกสหภาพแรงงานให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ หรือเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๗ เมื่อสหภาพแรงงานต้องเลิกตามมาตรา ๖๔ ให้แต่งตั้งผู้ชำระบัญชีและให้นำบัญชีหนี้แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีสหภาพแรงงานโดยอนุโลม

มาตรา ๖๘ เมื่อชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่ ห้ามมิให้นำไปแบ่งให้แก่สมาชิกของสหภาพแรงงาน แต่ให้โอนทรัพย์สินนั้นไปให้แก่สหภาพแรงงานอื่น ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดการของสหภาพแรงงาน หรือตามมติของที่ประชุมใหญ่

ในกรณีที่ในข้อบังคับหรือที่ประชุมใหญ่ มิได้ระบุให้สหภาพแรงงานใดเป็นผู้รับทรัพย์สินที่เหลือนั้น ให้ผู้ชำระบัญชีมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่มูลนิธิหรือสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือส่งเสริมสวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน

หมวด ๕
สหพันธ์สภาแรงงาน

มาตรา ๖๕ สหภาพแรงงานตั้งแต่สิบห้าสหภาพแรงงานขึ้นไป อาจรวมกัน
จัดตั้งสหพันธ์สภาแรงงานได้เพื่อประโยชน์คุ้มครองผลประโยชน์ที่สมาชิกสหภาพ
แรงงานและผู้ส่งเสริมการศึกษาศึกษาและส่งเสริมความสามัคคีในรัฐวิสาหกิจ

สหพันธ์สภาแรงงานต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อ
ได้จดทะเบียนแล้วให้ สหพันธ์สภาแรงงาน เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๗๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสหภาพแรงงานในหมวด ๕ มาใช้บังคับ
แก่สหพันธ์สภาแรงงานโดยอนุโลม

มาตรา ๗๑ สหพันธ์แรงงานสหภาพแรงงานเป็นสมาชิกสหพันธ์สภาแรงงาน
สหพันธ์สภาแรงงานสหพันธ์สภาแรงงาน

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง หรือ
มาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวก ไม่ตอบหนังสือสอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่คณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๕ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔ ผู้แทนฝ่ายนายจ้างหรือผู้แทนฝ่ายสหภาพแรงงาน ตาม มาตรา ๒๔ หรือที่ปรึกษาฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายสหภาพแรงงานตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดรับ หรือ ยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้ใดคนหนึ่ง เพื่อกระทำการอันเป็นเหตุให้รัฐวิสาหกิจ หรือสหภาพแรงงานต้องเสียผลประโยชน์ที่ควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดขงขงปลุกปั่นเพื่อให้มีการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตาม มาตรา ๓๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๕ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดเป็นสมาชิกของสภาพแรงงานโดยรู้ถือว่าสภาพแรงงานนั้น ยังไม่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการสภาพแรงงานที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสภาพแรงงานผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ หรือกรรมการสภาพแรงงานผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาทหรือบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๔๑ สภาพแรงงานใดรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๒ สภาพแรงงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสภาพแรงงานผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สภาพแรงงานกระทำการตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ ผู้ซึ่งสภาพแรงงานใดเข้าเป็นสมาชิกสหพันธ์สภาพแรงงาน โดยรู้ถือว่าสหพันธ์สภาพแรงงานนั้นยังไม่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรรมการสหภาพแรงงานผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สหภาพแรงงานเข้าเป็นสมาชิกตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดดำเนินการสหพันธ์สหภาพแรงงานที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๔ สหพันธ์สหภาพแรงงานใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๐ ประกอบด้วยมาตรา ๘๓ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสหพันธ์สหภาพแรงงานผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สหพันธ์สหภาพแรงงานเข้ากระทำการตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหพันธ์สหภาพแรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติ ตามมาตรา ๗๐ ประกอบด้วยมาตรา ๘๔ หรือกรรมการสหพันธ์สหภาพแรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๐ ประกอบด้วยมาตรา ๘๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาทหนึ่งร้อยบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๘๖ สหพันธ์สหภาพแรงงานได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก โดยฝ่าฝืนมาตรา ๗๐ ประกอบด้วยมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๗ ผู้ใดใช้คำว่า “สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ” หรือ “สหพันธ์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน ประกอบกับชื่อในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับกิจการธุรกิจ โดยมีได้เป็นสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์สหภาพแรงงาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทและปรับอีกเป็นรายวันไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา ๘๘ เมื่อสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์สหภาพแรงงานได้เลิก ตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์สหภาพแรงงานผู้ใดขัดขวางการดำเนินการของผู้ชำระบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ ผู้ใดยังคงดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์สหภาพแรงงาน ซึ่งได้เลิกไปแล้วตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การชำระบัญชีของสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์สหภาพแรงงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ ตรี กรรมการของสหภาพแรงงาน หรือสหภาพแรงงานผู้ใดดำเนินการผิดวัตถุประสงค์ของสหภาพแรงงานหรือสหภาพแรงงานแล้วแต่กรณี และกระตุนการณ์การนั้น เป็นกบฏหรือความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๐ บรรดาความคิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษปรับ หรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ในการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้นักงานสอบสวนส่งเรื่องมาถึงนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นั้น แสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน แล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ดำเนินคดีต่อไปได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๑ ให้ถือว่าสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพัทธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิหน้าที่ดำเนินการได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

เมื่อครบกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าสหภาพแรงงานตามวรรคหนึ่งแห่งใดมีสมาชิกไม่ครบตามที่กำหนดในมาตรา ๕๑ ให้ถือว่าสหภาพแรงงานนั้นเป็นอันสิ้นสุดและให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ เมื่อครบกำหนดตามมาตรา ๕๑ วรรคสองให้สหภาพแรงงาน ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ที่มีสมาชิกครบตามที่กำหนดในมาตรา ๕๑ จัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสหภาพแรงงานขึ้นใหม่โดยมีच्छ้า

ให้กรรมการสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นกรรมการสหภาพแรงงานตามมาตรา ๕๑ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสหภาพแรงงานขึ้นใหม่แล้ว หรือเมื่อพ้นหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อบังคับของสหภาพแรงงานนั้นจะกำหนดไว้อย่างไร

มาตรา ๕๓ ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ได้ยื่นไว้ ตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพัทธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นคำขอจัดตั้งสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๔ บรรดากระเบื้อง ประกาศ มติ คำวินิจฉัยชี้ขาด หรือคำสั่งของ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพัทธ์ที่ถึงที่สุดแล้ว ตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจ สัมพัทธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป ให้ถือว่าบรรดาสภาพการจ้างที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็น ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ บรรดาทำเรื่อง คำร้องทุกข์ และข้อเสนอกเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพัทธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ และยังมีได้มีการ พิจารณาวินิจฉัยถึงที่สุดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๖ บทบัญญัติกฎหมายใด อ้างถึงกฎหมายว่าด้วยกฎหมายพนักงาน รัฐวิสาหกิจสัมพัทธ์ให้ถือว่าอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ และคำว่า “พนักงาน” ตามกฎหมาย ดังกล่าวให้หมายถึง “ลูกจ้าง” ตามพระราชบัญญัตินี้

ประธานวุฒิสภา : ขอเชิญคณะกรรมการแรงงานและสวัสดิการ สังคม
เชิญครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ประธานวุฒิสภา : เชิญคณะกรรมการแถลง

นายวีระ ปิตฺรชาติ (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
วุฒิสภาและท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการ
สังคม ได้รับมอบหมายจากวุฒิสภาให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจ
สัมพันธ์ พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้วส่งไปยังวุฒิสภาแล้ว
ในการดำเนินงานนั้น คณะกรรมการได้ดำเนินงานภายใน ๒๐ วัน ซึ่งขณะนี้ก็ยังมิ
เวลาเหลืออยู่อีกเล็กน้อยตามที่กำหนดครับ ก่อนที่จะได้แถลงชี้แจงในเรื่องอื่น กระผมขอ
ความกรุณาให้ท่านคณะกรรมการ ท่านสมาชิก ที่เคารพ ได้โปรดเกล้าคิดในรายงาน
การพิจารณา ซึ่งได้แจกไปให้ทุกท่านแล้วคือ ในมาตรา ๔ ซึ่งระบุว่า ไม่มีการแก้ไข นั้น
เป็น มีการแก้ไข มาตรา ๓๔ ที่ระบุว่า ไม่มีการแก้ไขนั้น มีการแก้ไข ข้อความใน
มาตรา ๔ นั้น ที่ได้แก้ไขก็คือ ได้แก้ไขข้อความในวรรคหนึ่ง เป็น “กิจการรัฐวิสาหกิจใด
ที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับให้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” และตัดข้อความในวรรค
สองออก การแก้ไขแห่งที่ ๒ ก็คือ ในคำนิยามว่า “สภาพการจ้าง” ในมาตรา ๕ นั้น ได้
ขอแก้ไขเป็น “สภาพการจ้าง” หมายความว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้าง หรือ
การทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์
อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้าง อันเกี่ยวกับการจ้าง หรือการทำงาน” ตัวที่แก้ไขก็คือคำว่า
“เกี่ยวกับ” นั้น เาออก และใช้คำว่า “และ” หลักเกณฑ์และเงื่อนไขความในมาตรา ๓๔
ซึ่งขอแก้ไขนั้น ที่เขียนว่า “สหพันธ์แรงงาน” ขอแก้ไขเป็น “สถานงาน” หมดทุกแห่ง
รวม ๕ แห่งด้วยกันในมาตรานี้ ในมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔ จะมีคำว่า
“ลูกจ้างซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร” ขอแก้ไขเป็น “ฝ่ายบริหารและ” เอาคำว่า ลูกจ้างซึ่งเป็น ออก
ทั้ง ๓ แห่ง ข้อความใน (๕) ของมาตรา ๖๕ ก็ขอแก้ไขว่า “ลูกจ้างซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร”
นั้น ขอแก้ไขเป็น “ฝ่ายบริหาร” เฉย ๆ ดัดคำว่า ลูกจ้างซึ่งเป็น ออก “ฝ่ายบริหารและ”
เอาคำว่า “หรือ” ออกเป็น “และลูกจ้างซึ่งทำงานนั้นมีลักษณะเป็นครั้งคราว...”
Legislative Institutional Repository of Thailand
สำหรับการแก้ไขซึ่งประกอบในใบแก้ไข สำหรับมาตรา ๘๘ ตรี นั้น กระผมขอความกรุณา

ตัดออก เพราะว่าข้อความถูกต้องแล้ว หลักการของการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็คือ คณะกรรมาธิการได้แก้ไขไปประมาณ ๓๓ มาตรา ซึ่งฟังดูแล้วก็จะเห็นว่า เป็นจำนวนมาก แต่ความจริงนั้นเป็นการแก้ไขพวงเสียส่วนมาก คือหมายถึงคำ (Wording) ในมาตรา ๑ ก็จำเป็นต้องไปแก้ไขในทุมาตราที่มีถ้อยคำนั้น หลักการสำคัญที่ได้แก้ไขก็คือ มีอยู่ ๕ ประการ

ประการที่ ๑ ก็คือ การที่ระบุว่า การที่สมาชิกสหภาพแรงงานจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์ของผู้จ้างทั้งหมด ก็ปรากฏว่า คณะกรรมาธิการพิจารณาแล้ว เห็นว่า ควรจะกำหนดเป็น ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ตามร่างซึ่งรัฐบาลเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรนี้ เป็นการแก้ไขจากที่สภาผู้แทนราษฎรส่งมา แล้วก็กลับไปเป็นตามร่างเดิมของรัฐบาล ซึ่งเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ประการที่ ๒ ก็คือ การกำหนดเงื่อนไขของการเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และการเป็นประธานสหภาพแรงงาน ซึ่งในร่างของรัฐบาลเสนอมาว่า การที่จะเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ หรือเป็นประธานสหภาพแรงงานนั้นจะเป็นติดต่อกันเกินกว่า สองปีไม่ได้ แต่ทางสภาผู้แทนราษฎรได้ตัดคำว่า เกินกว่าสองปีไม่ได้ นั้นออก ทางคณะกรรมาธิการก็ได้แก้กลับคืน ไปเป็นตามร่างของรัฐบาล ซึ่งเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรใหม่

ประการที่ ๓ ก็คือ กำหนดการประชุมใหญ่ใด ๆ นั้น ทางรัฐบาลได้กำหนดว่าการประชุมใหญ่ใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดนั้นให้ประชุมได้เฉพาะในวันหยุดราชการหรือวันหยุดตามประเพณี ซึ่งทางสภาผู้แทนราษฎรได้แปรญัตติตัดออก ทางคณะกรรมาธิการนี้ก็ได้้นำกลับคืนเข้าไป

ประการที่ ๔ ก็คือ ในมาตรา ๘๘ ทวิ นั้น เป็นมาตราที่ว่าด้วยกำหนดบทลงโทษกรรมการผู้ดำเนินงานผิดวัตถุประสงค์ของสหภาพแรงงาน ซึ่งทางคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรได้ตัดออก ทางคณะกรรมาธิการนี้ได้เติมเข้าไป ทั้ง ๔ หัวข้อนี้ก็เป็นการทำข้อความของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งรัฐบาลเสนอให้แก่สภาผู้แทนราษฎร กลับไปใส่ทั้งสิ้น

ประการที่ ๕ เป็นเรื่องที่คณะกรรมาธิการของวุฒิสภานี้ได้พิจารณาเองก็คือ การตั้งสหพันธ์แรงงาน ซึ่งทางคณะกรรมาธิการเห็นว่า การที่กำหนดเอาไว้ว่า จะให้

สหภาพแรงงาน ๑๕ สหภาพ รวมกันเป็นสหพันธ์แรงงานนั้น จะเป็นการขัดกับหลักการของการรวมสหภาพเป็นสหพันธ์แรงงาน ทั้งนี้ในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้วางหลักเกณฑ์ของการรวมสหภาพเข้าเป็นสหพันธ์ว่า สหภาพที่จะรวมเข้าเป็นสหพันธ์เดียวกันนั้น จะต้องเป็นสหภาพที่ดำเนินการในธุรกิจประเภทเดียวกัน หรือเป็นสหภาพของกิจการ ซึ่งอยู่ภายใต้ นายจ้างคนเดียวกัน สำหรับในร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเสนอมายังวุฒิสภานี้ไปกำหนดว่า ให้ ๑๕ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรวมกันเข้าเป็นสหพันธ์แรงงานได้ ซึ่งเราเห็นว่า ทั้ง ๑๕ สหภาพนี้จะไม่ใช่ เป็นสหภาพซึ่งมีกิจการอันเดียวกัน เนื่องจากไม่มีรัฐวิสาหกิจใด ซึ่งดำเนินกิจการชนิดเดียวกันถึง ๑๕ สหภาพเลย จะมีก็อย่างมาก ๓ สหภาพ และจะบอกว่า อยู่ภายใต้ นายจ้างคนเดียวกันคงไม่ใช่ เพราะ ว่า ถึงแม้รัฐบาลจะเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ แต่รัฐบาลก็ได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าการฯ ผู้อำนวยการฯ รัฐวิสาหกิจนั้น แต่เป็นนายจ้างคนน้อยแห่งกฎหมายนี้ เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่า การที่กำหนดให้สหภาพแรงงานตั้งแต่ ๑๕ สหภาพ รวมกันเป็นสหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ แล่อะไรก็ตาม คณะกรรมการก็ เห็นควรที่จะให้รัฐวิสาหกิจได้รวมกันได้ แต่ในรูปอื่นคือ เป็นรูปสภาแรงงานรัฐวิสาหกิจ จึงได้กำหนดมาตราดังกล่าว ให้มีสภาแรงงาน และรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้น ทั้ง ๕ ประการนี้ ก็เป็นข้อไขใจความ ซึ่งคณะกรรมการได้แก้ไขปรับปรุง คณะฯ ขอขอบพระคุณ ครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญท่านเลขานุการดำเนินการครับ

นายพิบัติ อารยะศิริ (เลขธิการวุฒิสภา) : ร่างพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข ถ้าปรารถนา ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ มาตรา ๒ และมาตรา ๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔ มีการแก้ไข มาตรา ๕ มีการแก้ไข มาตรา ๖ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๑ คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๗ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๘ มีการแก้ไข มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๒ มีการแก้ไข มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๕ มีการแก้ไข มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๒ คณะกรรมการวินิจฉัยสัมพันธ์ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๘ มีการแก้ไข มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒ มีการแก้ไข มาตรา ๒๓ มีการแก้ไข หมวด ๓ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการ
จ้าง และวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๔ มีการแก้ไข มาตรา ๒๕
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒
และ มาตรา ๓๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๔ มีการแก้ไข มาตรา ๓๕ ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓๖ มีการแก้ไข มาตรา ๓๗ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๘ คณะกรรมการจัดการคดี
ออก หมวด ๔ สภาพแรงงาน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๑ มีการแก้ไข มาตรา ๔๒ มีการแก้ไข มาตรา ๔๓ มีการแก้ไข
มาตรา ๔๔ มีการแก้ไข มาตรา ๔๕ มีการแก้ไข มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๘ มีการแก้ไข มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒
มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๕๖ มีการแก้ไข
มาตรา ๕๗ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๕๘ มีการแก้ไข มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑
มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๖๕ มีการแก้ไข
มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๕ สหพันธ์แรงงาน
มีการแก้ไข มาตรา ๖๙ มีการแก้ไข มาตรา ๗๐ มีการแก้ไข มาตรา ๗๑
คณะกรรมการจัดการคดีออก หมวด ๖ บทกำหนดโทษ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๗๒
มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๗๗
คณะกรรมการจัดการคดีออก มาตรา ๗๘ และมาตรา ๗๙ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๘๐
มีการแก้ไข มาตรา ๘๑ และ มาตรา ๘๒ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๘๓ มีการแก้ไข
มาตรา ๘๔ มีการแก้ไข มาตรา ๘๕ มีการแก้ไข มาตรา ๘๖ มีการแก้ไข มาตรา ๘๗
มีการแก้ไข มาตรา ๘๘ มีการแก้ไข มาตรา ๘๙ มีการแก้ไข มาตรา ๙๐ ทวิ
คณะกรรมการจัดการเพิ่มขึ้นใหม่ มาตรา ๙๑ ไม่มีการแก้ไข บทเฉพาะกาล ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖
ไม่มีการแก้ไข

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณวีระชัยครับ

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพรับ
กระผม นายวีระชัย สุตรสุวรรณ มีมาตรา ๕๐ative ซึ่งไม่ได้แก้ไขแต่กระผมได้เคยแก้ไข
เอาไว้เมื่อคราวก่อนวุฒิสภา ทางสภาแก้ไขไปแล้ว แต่ว่าบัญญัติขึ้นมาใหม่นี้ยังไม่ตรง

กระผมขอถามจะขอความกรุณาจะแก้หรือไม่แก้ กระผมจะขอแก้เป็นอย่างนี้ คือ เดิมมีโทษปรับซ้อนกันหลายแห่ง ซึ่งไม่ได้เอาด้วยค่าตามมาตรา ๑๘๒ มา จริง ๆ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท กระผมจะขอแก้เป็นอย่างนี้ว่า บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้นำทะเบียนมีอำนาจเวรียนเทียบได้ จะขอแก้เป็นอย่างนี้ ไม่ทราบคณะกรรมการจะยินยอมหรือไม่ อยากจะให้ใช้คำแก้เขียนตามถ้อยคำที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ครับ

ประธานวุฒิสภา : คณะกรรมการครับ

นายวีระ ปิตฺรชาติ (ประธานคณะกรรมการ) : คณะกรรมการไม่ขัดข้องครับ

ประธานวุฒิสภา : ดกลงตัดบรรทัดที่ ๒ ความตอนแรกที่ว่า หรือมีโทษปรับ เท่านั้นไว้ใหม่ครับ

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : หรือมีโทษปรับ ตัดออกครับ หรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ให้เดิมเป็นว่า หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ให้ตัดคำว่า มีโทษ ออก ให้เป็นว่า หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ประธานวุฒิสภา : หรือกับคุณวีระชัยนึกหนึ่งครับ ผมคิดว่าหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะขัดกับตรงที่ว่ามีโทษปรับสถานเดียวหรือเปล่า

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : กราบเรียนท่านประธานฯ ครับ โทษปรับสถานเดียวปรับโทษตามหมวด ๑ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวในร่างพระราชบัญญัตินี้ มีโทษปรับอย่างเดียวครับ ไม่มีโทษจำคุกเลย แต่ว่าในประโยคที่ว่า หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นี้ หรือทั้งจำทั้งปรับนี้ เป็นโทษอีกบทหนึ่งตามมาตราอื่น ๆ เช่น มาตรา ๑๘๒ มาตรา ๑๘๓ พรรคสองก็ได้ พรรคแรกก็ได้ พรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อความนี้ติดกับคำในดวงบท ซึ่งเป็นบทหนึ่งครับ

ประธานวุฒิสภา : คำว่า มีโทษปรับไม่เกิน คำว่า มีโทษ ครบนั้นก็เกินมา เวลาเขาเขียนเขาเขียนว่า โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท thailand

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ครับ

ประธานวุฒิสภา : คำว่า มีโทษ ก็ต้องเอาออกด้วย

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : เอาออกครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ดกลงนะครับ มีท่านผู้ใดจะขอแก้ไขถ้อยคำอื่นใด
อีกไหมครับ เชิญคุณวีระชัย

นายวีระชัย สุตรสุวรรณ : มีในมาตรา ๕๐ ครับท่านประธานฯ ที่เคารพ
ครับ พรรคสองกับพรรคสาม ที่ใช้คำว่า กระทำความคิด กับพรรคสามว่า กระทำผิดคิดกัน
อยู่คนเดียวครับ อยากจะแก้ไขให้เหมือนกันครับ

ประธานวุฒิสภา : จะเอาอันไหนเป็นหลัก เอาความคิดหรือเอาผิด

นายวีระชัย ปิตราชดิ (ประธานคณะกรรมการ) : เอาความคิดครับ

ประธานวุฒิสภา : เอาความคิดนะครับ ความคิดก็ต้องแก้พรรคสาม กับ
พรรคสี่ มีอีกไหมครับ เชิญคุณวิศาล

นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ : ขอบคุณมากครับท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ
ผม นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ สมาชิกวุฒิสภา ผมอยากจะขอทราบเรียนปรึกษา
ท่านประธานฯ ว่า มาตรา ๑๖ ไม่ทราบว่า การกำหนดโทษนั้นเหมาะสมและถูกต้องไหม
เพราะมาตรา ๑๖ ได้บัญญัติว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนพรรคสองนั้น ผู้ใดขงขงปลุกปั่น
เพื่อให้มีการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับ
ไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คือผมไม่เข้าใจว่า ผู้กระทำความผิดมีโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท แต่ผู้ขงขงปลุกปั่นกลับมีโทษหนักกว่า คือ
สองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท จะเหมาะสมไหม ขอเรียนปรึกษาผ่านท่านประธานฯ
ไปยังคณะกรรมการ ขอขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ครองนี้เป็นสาระสำคัญแก้ไขไม่ได้แล้ว เมื่อสักครู่นี้ที่แก้
เพราะเป็นถ้อยคำที่ขัดแย้งกัน แล้วไม่เป็นสาระสำคัญ ยังแก้ไขได้ ในขั้นนี้เร็วแก้ไขเฉพาะ
ถ้อยคำที่ขัดแย้งกันเท่านั้น ถ้าไม่มีท่านผู้ใดจะขอแก้ไขถ้อยคำอื่นใดอีก ผมจะได้ขอมติจาก
ที่ประชุมในวาระที่ ๓ ว่า จะเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบ
ด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบด้วย
(ไม่มีสมาชิกฯ ยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ ขอบพระคุณคณะกรรมการ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(สำเนา)

ที่ สผ ๐๐๐๘/๖๖๗๓

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนคู่ทองใน กท ๑๐๓๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอและให้เสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ฉะนั้น จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมานำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

ขอแสดงความนับถืออย่างถึง

วันมูหะมัดนอร์ มะทา

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๒๕๔๔๑๑๓๓

สารบัญ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐
ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และตั้งกรรมาธิการวิสามัญ
ขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อ
สภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๐ และครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)
วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อ
พิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา _____ เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๔๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ...) พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่ม (๒ ทวิ) ของมาตรา ๘ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ในบางฐานความผิด ซึ่งได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ มาตรา ๒๘๔ และเพิ่มมาตรา ๒๘๕ ทวิ และมาตรา ๓๑๒ ตริ เพื่อขยายขอบเขตของฐานความผิดให้กว้างขวางขึ้นให้สามารถป้องกันการหาประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบจากบุคคลไม่ว่าจากหญิงหรือชายและให้สามารถป้องกันการหาประโยชน์โดยมิชอบอย่างอื่นจากผู้เยาว์

เหตุผล

เนื่องจากได้ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดต่อหญิง และเด็กโดยการซื้อ ขาย จำหน่าย พา หรือจัดหามาหรือเลี้ยงดูเด็กนั้นไปด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสืบหรือความใคร่ทั้งแก่ตนและผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ไม่ว่าโดยการขายเด็ก ให้เด็กเป็นขอทาน หรือทำงานในสภาพที่ใช้แรงงานโดยทารุณโหดร้าย สมควรกำหนดบทกำหนดความผิดใหม่ให้ครอบคลุมการกระทำดังกล่าว นอกจากนี้ในปัจจุบันการกระทำ ดังกล่าวไม่จำกัดเฉพาะการกระทำต่อหญิงหรือเด็กหญิงเท่านั้น แต่ได้ขยายไปยังเด็กชาย และมีแนวโน้มเป็นการกระทำต่อบุคคลโดยไม่จำกัดเพศ สมควรแก้ไขฐานความผิดในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้กว้างขวางขึ้น และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษการกระทำความผิดดังกล่าว แม้จะกระทำในต่างประเทศ โดยแยกไว้เป็นเอกเทศให้เห็นเด่นชัดในมาตรา ๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของศาลไทยในการลงโทษการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘๒ ผู้ใดเพื่อสนองความโกรธของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการรอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความโกรธของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๘๓ ผู้ใดเพื่อสนองความโกรธของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อการรอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ขู่ข่ม ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองทรวง หรือใช้วิธีข่มขู่ใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๒๕๓ ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติในวรรคแรกหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรก และวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำความแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๔ ผู้ใดพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำลิดลอลงธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น

ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑๒ ตี แห่งประมวลกฎหมาย
อาญา

“มาตรา ๓๑๒ ตี ผู้ใดโดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ
พาไปซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้า
ปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ”

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

ประธานวุฒิสภา : เชิญท่านเลขาธิการอ่านสารบทสรุป
นายพิเชต อาระยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา) :

“สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ...) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และตั้งกรรมาธิการ
วิสามัญในคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอ
ต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)
วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อวุฒิสภา เพื่อ
พิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๕๐

วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่ม (๒ ทวิ) ของมาตรา ๗ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ในบางฐานความผิด ซึ่งได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ มาตรา ๒๘๔ และเพิ่มมาตรา ๒๘๓ ทวิ และมาตรา ๓๑๒ ตริ เพื่อขยายขอบเขตของฐานความผิดให้กว้างขวางขึ้นให้สามารถป้องกันการหาประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบจากบุคคลไม่ว่าจากหญิงหรือชายและให้สามารถป้องกันการหาประโยชน์โดยมิชอบอย่างอื่นจากผู้เยาว์

เหตุผล

เนื่องจากได้ปรากฏว่ามีกระทำความผิดต่อหญิงและเด็กโดยการซื้อ ขาย จำหน่าย พา หรือจัดหาหญิงหรือเด็กนั้น ไปด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสำเร็จความใคร่ทั้งแก่ตน และผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ไม่ว่าจะโดยการขายเด็ก ให้เด็กเป็นขงทาน หรือทำงานในสภาพที่ใช้แรงงานโดยทรมานโหดร้าย สมควรกำหนด ฎกำหนดความผิดใหม่ให้ครอบคลุมการกระทำดังกล่าว นอกจากนั้นในปัจจุบัน การกระทำดังกล่าวไม่จำกัดเฉพาะการกระทำต่อหญิงหรือเด็กหญิงเท่านั้น แต่ได้ขยายไป ยังเด็กชาย และมีแนวโน้มเป็นการกระทำต่อบุคคลโดยไม่จำกัดเพศ สมควรแก้ไขฐาน ความผิดในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้กว้างขวางขึ้น และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษ

การกระทำความผิดดังกล่าว แม้จะกระทำในต่างประเทศ โดยแยกไว้เป็นเอกเทศให้เห็นเด่นชัดในมาตรา ๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของศาลไทยในการลงโทษ การกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นความคิดอาชญากรรมระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดจะแสดงความคิดเห็น เชิญคุณ โกวิท

นายโกวิท สุรัสวดี : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม^๖

โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา สิ่งที่กระผมอยากจะกราบเรียนต่อท่านประธานฯ ในเบื้องต้นก็คือว่า กฎหมายนี้ความจริงเราได้พิจารณากันไปเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ซึ่งกระผมได้ชี้ให้เห็นว่า ความรุนแรงในเรื่องของการค้าหญิงและเด็กเป็นอย่างไร เมื่อคราวที่แล้วได้พูดกันไปมากพอสมควร แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มบุคคลที่โดนหนักที่สุด ที่เดือดร้อนมากที่สุด คือกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ที่ประสบปัญหาเหล่านี้ กระผมอยากจะเรียนกับท่านประธานฯ ว่า ในเรื่องนี้เรามองว่า เป็นกฎหมายเล็ก อาจจะไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร แต่เป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคม ที่จริงแล้วกระผมอยากจะกราบเรียนต่อท่านประธานฯ ผ่านไปยังรัฐบาลว่า การเสนอกฎหมายในลักษณะเช่นนี้น่าจะเสนอในลักษณะเป็นพวงเข้ามา ในเรื่องที่เกิดเดียวกัน ความเกี่ยวพันของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีอยู่หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่เราพิจารณากันเมื่อปีที่ผ่านมาแล้ว รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน อันเราไม่เสนอเป็นพวงเข้ามาเพื่อที่จะให้มองภาพเห็นชัด การแก้ไขกฎหมายหากความสอดคล้องกันก่อนข้างจะยาก เรื่องนี้กระผมอยากจะกราบเรียนเป็นเบื้องต้น เมื่อมาดูประมวลกฎหมายอาญาที่เราถ่าลึงพิจารณาอยู่ในขณะนี้ ประเด็นสำคัญที่เรามองเห็นก็คือ ความพยายามที่จะบรรจุในเรื่องของการค้าเน้นการเกี่ยวพันในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย ทั้งในและนอกราชอาณาจักร โดยที่กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรนั้น ได้รับความคิดในราชอาณาจักรด้วย ซึ่งในมาตรา ๑๐ ความขัดแย้งอยู่แล้วว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิด

ทวงเทศน์ไม่ได้กำหนดขึ้น ก็เพิ่มเติมเข้าไป ทีนี้พอเรามาดูในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิ่มเติม
 ที่กระหมอยกชี้ให้เห็นคือว่า ในส่วนที่เพิ่มเติมเขาไปแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา
 ๒๕๒ กับมาตรา ๒๕๓ โดยเพิ่มมาตรา ๒๕๓ ทวิ แล้วเพิ่มมาตรา ๒๕๔ เพิ่มมาตรา
 ๓๑๒ ครี สาละสำคัญความแจ่มอยู่ในเอกสารที่พิจารณาอยู่ในขณะนี้ กระหมอยกจะชี้
 ให้เห็นว่า ในมาตรา ๒๕๒ กับมาตรา ๒๕๓ ความใน ๒ มาตรานี้จะมีความแตกต่างกัน
 อยู่ตรงที่ว่า ในมาตรา ๒๕๓ คนที่ไปทำเป็นธุระจัดหาเพื่อไปทำเกี่ยวกับลามกอนาจาร
 แต่ในมาตรา ๒๕๒ นั้นจะเป็นไปในลักษณะที่ว่า คนที่ทำนี้ใช้ชู้ชายหลอกลวง บังคับ
 บุกเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย แล้วถึงไปก่อนนั้นใช้วิธีข่มขืนใจในรูปแบบต่าง ๆ เพราะฉะนั้น
 ถ้าเรามาใน ๒ มาตรานี้เราจะเห็นได้ชัดว่า ความหนักเบาของการกระทำนั้นแตกต่างกัน
 ๖ นั่นเอง สิ่งที่เราสามารถที่จะพิจารณาเห็นใน ๒ มาตรานี้ คือ ความพยายามที่จะแยกช่วง
 อายุของเด็กให้มันเด่นชัด ขยายฐานในส่วนของเด็กชายด้วยแล้วเพศอื่นก็สุดแล้วแต่ที่จะมี
 นั่นก็ส่วนหนึ่ง แต่ว่าความพยายามที่จะแบ่งช่วงอายุ กระหมอยกแล้วการแบ่งช่วงอายุใน
 ทางตอน ก็ไม่สอดคล้องกับกฎหมายแม้ว่าที่กระหมอยกเช่นนี้กระหมอยกจะชี้ให้เห็น
 เด่นชัดก็สื่อ กระหมอยกจะเรียนถามท่านประธานฯ ว่า เด็กอายุต่ำกว่า ๑ ปี เวลาทำผิด
 เขาเอาผิดกับใคร เด็กไร้เดียงสาครับ ถ้าหากว่า เด็กเหล่านี้ถูกพาไปทำรูปแบบต่าง ๆ หรือ
 บังคับ บุกเชิญ อะไรต่าง ๆ โทษควรจะเป็นอย่างไร แต่เวลาเราแบ่งเราแบ่ง ๑๕ ปี คือ
 ไม่เกิน ๑๕ ปี ช่วงอายุที่จะให้ความสำคัญที่สอดคล้องกับกฎหมายแม้ที่เราไม่ได้แบ่ง
 ถ้าเราดูจะเห็นได้ชัดว่า ในช่วงอายุที่แบ่งนี้อายุเกิน ๑๕ ปีขึ้นไป ช่วง ๑๕ ปีถึง ๑๘ ปี
 ต่ำกว่า ๑๕ ปี แบ่งออกเป็น ๓ ช่วง กำหนดโทษแตกต่างกัน ในส่วนมาตรา ๒๕๒ โทษ
 จะมีความหนักเบาแตกต่างจากมาตรา ๒๕๓ แต่มาตรา ๒๕๓ ทวิ ที่เพิ่มเติมเข้ามา
 กระหมอยกจะชี้ให้เห็นตรงนี้สักนิดหนึ่งว่า น่าจะไปอยู่ในมาตรา ๒๕๒ ทวิ เพราะความ
 สอดคล้องของเนื้อหาและถือกระหองความต่าง ๆ ไปในแนวเดียวกัน แต่ไปบรรจุใน
 มาตรา ๒๕๓ ทวิ กระหมอยกจะถามเรียนท่านประธานฯ ว่า ในมาตรา ๒๕๒ เขาว่า
 อย่างไร เขมอยกผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปทำเพื่อ
 อนาจาร ไม่ว่าจะเป็นเด็กชายหรือเด็กหญิง แม้ผู้หนึ่งจะยินยอมก็ตาม จะมีโทษแบ่งออก
 เป็น ตามวัยที่กระหมอยกได้เรียนให้ทราบแล้ว ในมาตรา ๒๕๓ ทวิ ที่เพิ่มเติมเข้ามาความจะ
 สอดคล้องกับมาตรา ๒๕๒ ก็คือ ผู้ใดพาบุคคลที่อายุเกิน ๑๕ ปีถึง ๑๘ ปี ไปเพื่อทำอนาจาร

อะไรก็สุดแล้วแต่ ถึงแม้ผู้ยื่นจะยื่นยอมก็ตามจะต้องรับโทษ โทษที่กำหนดก็ไม่มีความสอดคล้องกับมาตรา ๒๘๒ กระผมอยากจะถามว่า โทษของคนที่เป็นพระขัดหากับโทษของผู้ที่พาไป ผลสุดท้ายผู้ถูกกระทำเป็นอย่างไรครับ ถูกทำอนาจารเหมือนกัน จุดสุดท้ายก็คือ คนถูกทำอนาจารเหมือนกัน คือถูกกระทำลามก ถูกกระทำให้เกิดความเสื่อมเสีย ทำให้คนอื่นมองเห็นว่า คนคนนี้เป็นคนไม่ดีไม่งาม ใช้ไม่ได้เหมือนกัน ผลสุดท้ายของการกระทำ จะพาหรือว่าจะเป็นพระเหมือนกัน แต่โทษไปตัดลอกมาจากมาตรา ๒๘๓ แล้วมีความผิดฐานหมิ่นประมาทของโทษ แล้วยิ่งไปกว่านั้น การกระทำของคนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ปราบกฏว่า ความผิดชอบความได้ กระผมอ่านแล้วรู้สึกหดหู่น่าอนั่งเห็นความสำคัญของการทำร้ายเด็ก สตรี ทำให้เขาเสื่อมเสียอิศราภาพ ลักษณะนี้ให้ยอมความได้ กระผมอยากจะถามว่า ในชีวิตจริง คนที่รังแก สตรี หรือเด็ก ๖ ขวบ ๘ ขวบ ซึ่งอาจจะเป็นลูกหลานของเราก็ได้ คนที่ไปรังแกบุคคลเหล่านี้ แล้วเราให้ยอมความได้ ปราบกฏว่า คนที่ทำร้ายเขาจะไปข่มขู่พ่อแม่ว่า ถ้าไม่เช่นนั้น ฉันจะทำร้ายต่อไม่ผิด ถ้าคุณไม่ยอมความ กระผมคิดว่า การออกกฎหมาย น่าจะดูในเนื้อหาสาระ ดูถึงสภาพที่เป็นจริงว่า เราควรจะทำบทลงโทษเช่นนี้ไหม ต้องดูจริงนี้ด้วย เพราะถ้าหากว่าเราไปกำหนดผิดช่องไว้อย่างนั้น ใครดูรังแกก็ดูรังแกอยู่วันยังค่ำ เพราะฉะนั้นคนดูรังแกปกติแล้ว ไม่มีทางป้องกันตัวหรอกครับ แล้วที่อยู่ในสังคมชนบทเป็นเป้านิ่ง คือพูดง่าย ๆ ว่า ถ้าใครจะรังแกก็ถ้าหากที่จะต่อสู้ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า น่าจะลงพิจารณาว่า การยอมความควรจะทำหนดไว้ไหม มาดูมาตรา ๒๘๔ ท่านประธานฯ ครับ มาตรา ๒๘๔ ซึ่งไปกำหนดกว้างเลย มาตรา ๒๘๓ ทวี ดูน่าจะให้ความสำคัญกับบุคคลที่อายุต่ำกว่า ๑๕ ปีลงมา ให้ความสำคัญว่า ๑๕ ปีลงมา ถ้าพาไปทำอนาจารยอมความได้ แต่มาตรา ๒๘๔ บังคับ ชูเสีย ข่มขืนใจ ต่ำกว่า ๑๕ ปียอมความไม่ได้ เพราะเขากำหนดในมาตรา ๒๘๔ กำหนดไว้กว้างขวาง ไม่ได้ระบุช่วงอายุ กระผมคิดว่า เรื่องเหล่านี้ถ้าเราให้ความสำคัญให้มาก อย่างน้อยที่สุดมาตรการในการลงโทษ แม้ว่าจะเป็นมาตรการสุดท้ายก็ตาม แต่สุดท้ายที่เราจำเป็นต้องตระหนัก เพราะว่า เด็กต้องให้ความสำคัญเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า จะเห็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป เราจึงมันจะต้องให้ความสำคัญอย่างที่สุด กระผมถือว่ากฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญที่สุดในความรูสึกของกระผม

๑๐ - ๒๐ ปีข้างหน้า จะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้าไปอย่างไรไม่มีที่สิ้นสุด กระทบใคร
 ขอรบกวนเรียนว่า ในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นจุดปัญหาความไม่สัมพันธ์กันก็คือ การกำหนด
 โทษที่ไม่สัมพันธ์ ความหนักเบาของโทษที่ไม่น่าจะเห็นในเชิงเหตุซึ่งผลว่า ควรจะเป็น
 อย่างนั้นอย่างนี้ กระผมว่าคงจะต้องแก้ไขกันอีกมาก ซึ่งเรื่องนี้กระผมก็ได้ชี้ประเด็น
 ต่าง ๆ ขอรบกวนเรียนต่อท่านประธานฯ ผ่านไปยังรัฐบาล หากจะได้รับคำชี้แจงที่ชัดเจน
 เกี่ยวกับเรื่องนี้จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ขอขอบคุณมากครับ

ประธานวุฒิสภา : กฎหมายท่านถามนะครับ ต้องค่อย ๆ อ่าน ถ้าอ่านเร็ว
 เกินไปจะคิดไม่ได้ เชิญคุณที่ระดมครับ

นางกัระมา สุมา วงศ์ : ขอรบกวนเรียนท่านประธานฯ ที่เคารพคะ ดิฉัน
 นางกัระมา สุมา วงศ์ ดิฉันคงพูดตรงประเด็นนิดหนึ่งในแง่ของมาตรา ๒๘๘ ทวิ ซึ่ง
 เพิ่มเข้ามาเท่านั้น ในวรรคแรกดิฉันเห็นว่า การที่เขียนอย่างนี้ ที่บอกว่า ผู้ใดพาบุคคลอายุ
 เกิน ๑๕ ปีแต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปีไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตามต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แล้วในวรรคต่อมา
 บอกว่า ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแต่ก็อายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี
 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือ
 ทั้งจำทั้งปรับ ดิฉันอยากจะเรียนท่านประธานฯ สักนิดหนึ่งว่า ถ้าอ่านข้อความอย่างนี้แล้ว
 ดิฉันคิดว่า เป็นอันตราย จากถ้อยคำ ในยุคปัจจุบันเราจะเห็นว่า ผู้หญิง เด็กผู้หญิง
 เด็กผู้ชายที่ไปกันตามศูนย์การค้าก็ทำการอนาจารกันอยู่ กอด จูบ ขอประทานโทษด้วย
 ถ้อยคำพวกนี้ ก็จะต้องยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัด กอด จูบกิน หรือว่าจูบแล้ว จูบโหล่นนี้
 ก็เป็นอนาจารอยู่แล้ว แล้วก็จะเป็นการยินยอม เราคิดว่า ต้องเป็นการยินยอม เขาทำ
 ในที่สาธารณะด้วย ไม่ได้ทำกันในที่ลับหรืออะไรอย่างนี้ ถ้าเราอ่านแล้วเรารู้ความอย่างนี้
 โดยถ้อยคำแล้ว เด็กพวกนี้ก็จะมีคดีกฎหมาย ดิฉันมองในลักษณะอย่างนั้น ดิฉันอาจจะตี
 ความเคร่งครัดไปหน่อย แต่ดิฉันคิดว่า ตรงนี้แทนที่จะเป็นการปกป้องเพื่อไม่ให้คนอื่นเอา
 ประโยชน์จากเด็ก กลับกลายเป็นว่า จะเป็นอันตรายแก่เด็กของเรา เราต้องยอมรับว่า
 จริง ๆ แล้วในการกระทำเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรในสังคม เป็นการยอมรับ
 วัฒนธรรมตะวันตกซึ่งไม่มีไม่งาม ซึ่งไม่เป็นที่น่ารักสำหรับสังคมไทยเรา แต่ในปัจจุบันนี้
 สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น เราไปดูตามศูนย์การค้าทั้งหลาย เราก็จะเห็น เรื่องนี้จริง ๆ ดิฉันเองอยากจะ

กราบเรียนท่านประธานฯ ว่า เราควรจะต้องใคร่ครวญดูว่า มาตราที่ควรจะมีหรือไม่ เพราะว่ เด็กอายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๘ ปีนั้น บางทีเขาอาจจะคิดอะไรของเขาได้อยู่แล้ว แล้วเขาก็ทำ เด็กนักเรียนนี่แหละค่ะ ไม่ต้องไปเด็กโรงงาน หรือพนักงานโรงงาน เขาก็ทำกันเป็นปกติวิสัย เวลาเขาออกไปเที่ยวไปเตร่กัน จะทำกันอย่างนั้นคิดฉันก็เกรงอยู่เหมือนกันว่า ถ้าเราเขียนกฎหมายอย่างนี้แล้ว ก็จะมีผู้กระทำความผิด ซึ่งจริง ๆ แล้วก็คงจะไม่เป็นเสถียรภาพของผู้ออกกฎหมาย นอกจากนั้นถ้าจะไปดูในวรรคสองเรื่องของเด็กที่อายุถึงไม่เกิน ๑๕ ปี ข้าจะดูแล้วคล้ายกับมาตรา ๒๗๘ ในประมวลกฎหมายอาญา เพียงแต่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ นั้น ได้ระบุไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดแก่เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม แต่ในกรณีนี้เด็กต้องยินยอมกฎหมายที่เรากำลังพิจารณาอยู่มี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คิดฉันอยากจะเรียนถามท่านประธานฯ ว่า การลงโทษบทลงโทษนั้นสอดคล้องกันไหม อนึ่ง คิดฉันก็ไม่เห็นด้วยว่า โทษที่กำหนดไว้นี้สอดคล้องแต่อย่างไรก็ตาม คิดฉันเป็นห่วงสหายของเรานี้ว่า จะมีความผิด เพราะว่า ทำกันอยู่เป็นประจำ คิดฉันอยากจะฝากความข้อนี้ไปถึงท่านประธานฯ ขอขอบคุณค่ะ

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณวิศาลครับ

นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ : ขอบทูลกราบท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ กระผมอยากขอปรึกษาหารือกับท่านประธานฯ ก็คือ มาตรา ๒๕๔ เกี่ยวกับโทษ โดยเฉพาะบรรทัดสุดท้ายว่า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท เมื่อเราดูมาตราก่อน ๆ นั้นเราจะเห็นว่า มาตรา ๒๕๓ ถ้าเจ็ดปีก็ หนึ่งหมื่นสี่พันบาท ในร่างนี้ประมวลสิบปีตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี แต่โทษปรับแค่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท ไม่ทราบว่าควรจะเป็นสองหมื่นบาท หรือไม่ เพื่อจะได้สอดคล้องกับแนวการร่างตามมาตราอื่น ขอขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณณรงค์ครับ

นายณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา กระผม
ณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ สมาชิกวุฒิสภา จากหลังถ้ำและเหตุผลได้มีข้อความว่า

ประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ไม่ว่าโดยการขายเด็ก ให้เด็กเป็นขอทาน หรือทำงานในสภาพที่ใช้แรงงานโดยทารุณโหดร้าย กระผมกำลังเน้นเรื่องขอทาน ในการขอทานนั้น นอกจากเด็กจะเป็นจุดขายที่ถูกคนเอามาซื้อขายกันให้เป็นขอทานแล้ว เด็กพิการยังเป็นจุดขายยิ่งกว่า คือหมายความว่า ขายได้ง่ายกว่า เพราะฉะนั้นในบรรดาเด็กซึ่งจะถูกกระทำอย่างนี้เด็กพิการน่าจะได้รับความคุ้มครองมากขึ้น เพิ่มขึ้น จากสถิติของกรมประชาสงเคราะห์ แนวโน้มของขอทานมากขึ้น โดยเฉพาะขอทานที่เป็นเด็ก และปริมาณเด็กซึ่งเพิ่มขึ้นมีเด็กซึ่งเป็นเด็กพิการเกือบจะ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นกระผมขออนุญาตพูดถึงมาตรา ๑๖ แห่งแก้ไขมาตรา ๑๑๒ ตรี ในเรื่องทลงโทษ บทลงโทษนั้นกล่าวได้ว่า ถ้าผู้ถูกกระทำเป็นเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี กระผมขออนุญาตเสนอความคิดว่า ถ้าเป็นเด็กพิการ โทมน่าจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกสิบปีและปรับสองหมื่นบาท ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีท่านผู้ใดประสงค์จะอภิปรายแล้วใช่ไหมครับ ท่านรัฐมนตรีจะตอบเชิญครับ

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง ส.ส. กรุงเทพมหานคร สังกัดพรรคพวกลชน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านรัฐมนตรีว่าการฯ มอบหมายให้กระผมมาทำหน้าที่ชี้แจงประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เสนอต่อท่านประธานวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภาได้กรุณาให้ความสนใจและอภิปรายให้ข้อสังเกตนับว่าเป็นประโยชน์ยิ่ง กระผมมีสิ่งสมควรและสำคัญที่จะประธานกรรมาธิการโดยจะใช้เวลาไม่นานนักจากข้อทักท้วงและข้อสงสัยของบรรดาท่านสมาชิกวุฒิสภา กระผมจะชี้แจงภาพรวมว่า เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาคงจำได้ว่า รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็กสมาชิกฯ หลายท่านได้แสดงความห่วงใยซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันไปในประเด็นที่ว่า ความผิดบางส่วนเกินนอกราชอาณาจักรลงโทษในราชอาณาจักรได้หรือไม่ กระผมก็ได้ได้ประธานกรรมาธิการไว้ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาว่า ถ้าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาตามมา และวันนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ มีข้อความชัด ให้ความผิดบางส่วนที่เกิดนอกราชอาณาจักรศาลไทยลงโทษในราชอาณาจักร ส่วนสาระสำคัญของกฎหมายก็เปลี่ยน

ตั้งหามาจากคำว่า หึง เป็น เด็กชายและเด็กหญิง จากคำว่า หึง ก็เป็นบุคคล ซึ่ง
 รายละเอียดทั้งหมดนี้ปรากฏในสาระของแต่ละมาตราแล้ว ท่านประธานฯ ที่เคารพ
 ท่านสมาชิกฯ ผู้ทรงเกียรติได้เน้นถึงว่า ในมาตรา ๒๘๓ ทวิ ซึ่งแก้ไขในร่าง
 พระราชบัญญัตินี้ ในมาตรา ๕ ผู้ใดพบบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไป
 เพื่อการข่มขืน แม้ผู้บั้นจะยินยอมก็ตาม เจตนารมณ์ก็คือว่า เรื่องอย่างนี้ถ้าเป็น
 การยินยอม ล้านำไปเพื่อล่อลวงข่มขืนเป็นความผิด แต่กฎหมายที่เปิดช่องทางเอาไว้ว่า แม้
 คิดก็จริง ถ้าเธอจะได้ตกลงประนีประนอมยอมความ กฎหมายก็อนุญาตไม่ได้ถือว่าเป็น
 เรื่องที่ยกความกันไม่ได้ อามว่า การกระทำอนาจารคืออะไร ก็เป็นไปตามกฎหมายที่
 กำหนดเอาไว้ เป็นที่เข้าใจต่อสาธารณชน ถ้าเกิดจากทวมเต็มใจเป็นการกระทำ ดังที่ท่าน
 สมาชิกวุฒิสภาสภาพสตรีได้แสดงความเห็น กระผมว่าตรงนั้นก็ยินยอมขุด เป็นสิทธิ
 ส่วนบุคคลส่วนหนึ่ง อาจจะไม่ใช่ความคิดทางด้านนี้ อาจจะเป็นความคิดตามประมวล
 กฎหมายอาญา ความคิดฐานโทษที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ก็สามารถดำเนินการได้
 เจตนารมณ์ของกฎหมายก็คือว่า ทำอย่างนั้นะผิด แต่คิดที่ผู้ทำ ถึงคิดสงสัยใจเอาไว้ ถ้า
 จะตกลงยอมความกันกฎหมายก็อนุญาต สำหรับในมาตรา ๒๘๔ ท่านประธานฯ ครับ
 เนื้อหาสาระที่ร่างปรุงมีสำคัญส่วนเดียวเท่านั้น จากคำว่า ผู้ใดซ่อนเร้นหญิง เปลี่ยนเป็นว่า
 ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคล ซึ่งเจตนาของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญานับนี้ต้องการ
 ให้ครอบคลุมถึงเด็กชาย จึงเปลี่ยนคำว่า หญิงมาเป็นบุคคล ส่วนโทษที่กำหนดเอาไว้ก็เป็น
 ไปตามบทบัญญัติกฎหมายเดิมในมาตรา ๒๘๔ ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้ใช้กัน
 มานานแล้ว กระผมขออนุญาตประธานทราบเรียนเพียงเท่านี้ก่อน ท่านประธานฯ ครับ
 ท่านสมาชิกวุฒิสภามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะแนะนำ เราก็น้อมรับ แล้วคิดว่าข้อเสนอแนะของ
 ท่านทั้งหลายเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการที่จะนำไปพิจารณาในขั้นกรรมาธิการของ
 วุฒิสภาต่อไป

ประธานวุฒิสภา : ฝ่ายกรรมาธิการไปคิดที่ท่านสมาชิกฯ ตั้งข้อสังเกตไว้
 ก็แล้วกัน โดยเฉพาะคนที่เขาสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมายเมื่ออายุ ๑๖ ปี ย่าให้เขาต้อง
 คิดตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ เพราะแต่งงานแล้วก็ยังทำอะไรไม่ได้ ถ้าตามมาตรานี้ ครอบคลุม
 จะหมดจากที่ประชุมว่า จะเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่
 ไม่ครบ ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วย กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบด้วย

(ไม่มีสมาชิกฯ ยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ คณะกรรมาธิการท่านรัฐมนตรี

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) :

ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ขออนุญาตเสนอคณะกรรมาธิการ ๒๑ ท่านครับ

ประธานวุฒิสภา : กรรมาธิการวิสามัญ ๒๑ ท่าน

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) :

ท่านประธานฯ ครับ ใน ๒๑ ท่าน ผมจะขออนุญาตอย่างนี้ได้ใหม่ครับ

ประธานวุฒิสภา : เดี่ยวนะครับ มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ เชิญท่านรัฐมนตรี

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) :

ท่านประธานวุฒิสภาครับ คือคณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไข

เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาฉบับที่เสนอนี้ ผมขออนุญาตท่านประธานฯ และท่าน

สมาชิกวุฒิสภาว่า ขออนุญาตให้คณะกรรมาธิการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติมาตรการ

ในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ซึ่งได้ตั้งไว้แล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ถ้าใช้ชุดนี้มาพิจารณาจะเกิดการรวมพิจารณาเป็นระบบ จึงขออนุญาตใช้ชุดที่ผ่านมา

ครับ

ประธานวุฒิสภา : จะขอใช้คณะกรรมาธิการชุดเดียวกันกับที่พิจารณาร่าง

พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กใช่ไหม มีท่าน

ผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มี ก็ถือว่าเป็นไปตามนั้นนะครับ กำหนด

การแปรญัตติครับ

LIRT

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) :
ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพครับ ถ้าข้อบังคับของวุฒิสภาที่ ๕ วัน จะสั้นอย่างที่
ประธานฯ ได้กรุณาแนะนำไว้ครับ ใครขอแปรญัตติภายใน ๑ วัน

ประธานวุฒิสภา : ครับ มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ
(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๕.๒ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่
เป็นธรรม พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(สำเนา)

ที่ สท ๐๐๐๘/๖๖๓๕๕

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กท ๑๐๓๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.

กรมเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุม ได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ และให้เสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ฉะนั้น จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๖

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

วันพฤหัสบดีที่ ๓ สิงหาคม

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๒๕๕๑๑๓๓

สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. (พลตำรวจโท วิโรจน์ เป่ากนทร์ และนายรวีต สิริบุญกุล เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. (นายสุวิโรช พะดิง กำภณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. (ร้อยโท กุญพ ใสกระจ่าง และนายเปรมศักดิ์ เทียชูระ เป็นผู้เสนอ) ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสี่ฉบับนี้ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยถือร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล
(ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒกุล)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เหตุผล

เนื่องจากหลักกฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรม หรือสัญญาที่ใช้บังคับผู้มีพื้นฐานมาจากเสรีภาพของบุคคล ตามหลักของความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา รัฐจะไม่เข้าแทรกแซงแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในปัจจุบัน สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัยหลักดังกล่าวเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจน้อยกว่าอย่างมาก ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สงบสุขในสังคมสมควรที่รัฐจะกำหนดกรอบของการใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา และเสรีภาพของบุคคล เพื่อแก้ไขความ ไม่เป็นธรรมและความไม่สงบสุขในสังคมดังกล่าว โดยกำหนดแนวทางให้แก่ศาลเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าข้อสัญญา หรือข้อตกลงใดที่ไม่เป็นธรรม และให้อำนาจแก่ศาลที่จะสั่งให้ข้อสัญญาหรือข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมนั้นมีผลใช้บังคับเท่าที่เป็นธรรม และพอสมควรแก่กรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

พ.ศ.

หลักการ

สมควรมีกฎหมายว่าด้วยสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เหตุผล

เนื่องจากหลักกฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรม และสัญญาที่ใช้บังคับในปัจจุบันมุ่ง
กับหลักการแสดงเจตนาเป็นสำคัญว่าจะไม่เข้าไปแทรกแซง แม้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่จะเห็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามที่กำหนดไว้ใน
กฎหมาย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ใน
สภาพสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือการเงิน มีอำนาจ
ต่อรองเหนือกว่าผู้ด้อยฐานะ เป็นเหตุให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเอาเปรียบ
ระหว่างกันในสังคม สมควรจะต้องกำหนดกรอบ ของการใช้หลักการแสดงความ
กัณฑ์สิทธิ์ ของเจตนาให้สอดคล้องกับเสรีภาพของบุคคล ให้ศาลใช้ดุลพินิจว่าข้อสัญญา
หรือ ข้อตกลงใดที่ไม่เป็นธรรม และให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้ข้อสัญญาหรือข้อตกลงที่ไม่
เป็นธรรมนั้นมีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและสมควรแก่กรณี จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

(พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ และนายสวัสดิ์ ธีวันกุล เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เหตุผล

โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้ยอมรับหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา การพลีสภาพในการทำนิติกรรมสัญญาของประชาชน รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงหากการนั้นไม่ถึงกับเป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐานแนวความคิดในระบบเศรษฐกิจเสรี แต่การที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ในการทำนิติกรรมสัญญาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลเสียที่สำคัญประการหนึ่ง โดยผู้ที่มีอำนาจต่อรองเหนือกว่าอาจนำเอาสิทธิเสรีภาพ ในการทำนิติกรรมสัญญาไปใช้ในทางที่เอารัดเอาเปรียบ จนฉวยประโยชน์จากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างมาก และมีผลกระทบไม่แต่เฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น ยังเป็นผลให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคมอีกด้วย ควรมีมาตรการให้ศาลยุติธรรมใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ผลของสัญญาบางประเภทที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อส่วนรวมอยู่ในกรอบของความเป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี เพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เหตุผล

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ว่าด้วยนิติกรรมสัญญา ที่ใช้บังคับ เป็นกฎหมายอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นบทบัญญัติที่ยอมรับการแสดงเจตนาของปัจเจกชนที่มีนิติ สัมพันธกันทางด้านกฎหมายโดยเฉพาะในเรื่องของการทำนิติกรรมสัญญาระหว่างเอกชน ห่วงกันเอง รัฐจะเข้าไปแทรกแซงหรือก้าวล่วงในสิทธิเสรีภาพ และหลักความศักดิ์สิทธิ์ ของการแสดงเจตนาไม่ได้ นอกจากการแสดงเจตนาอันเป็นการต้องห้าม โดยขัดแย้งตาม กฎหมายและหลักนิติธรรมหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจของสังคมไทยเป็นไปในลักษณะที่ไม่สมดุล ทำให้ บุคคลที่มีอภิสิทธิ์หรือโอกาสทางสังคมเหนือกว่า อาศัยการทำนิติกรรมสัญญาไปในทาง ไม่เป็นธรรมเอาเปรียบคนรวยจนผลประโยชน์จากผู้สัญญาที่ด้อยโอกาสกว่า เป็นผลให้ เกิดความไม่สงบสุขในสังคมเป็นการให้กฎหมายอย่างไม่เคารพสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน จึง ทรมามีมาตรการเพื่อวางกรอบข้อบังคับและให้อำนาจแก่ศาลยุติธรรมในการใช้ดุลยพินิจว่า ข้อสัญญาหรือข้อตกลงใดที่ไม่เป็นธรรม ควรให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้ข้อสัญญาหรือ ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมนั้นมิผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรม และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อ คู่สัญญา เพื่อยังประโยชน์และความสงบสุขแก่สังคมโดยรวม จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

LIR

(ร้อยโท กุณฑล ไสกรธำระ และ นายปรเมศศักดิ์ เพ็ญปุระ เป็นผู้สำเนา)

แก่บุคคลหนึ่ง บุคคลใดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของชาติของรัฐ หรือเข้าทำกิจการอื่นเป็นสาธารณูปโภคที่เป็นหน้าที่ของรัฐ

(๒) สัญญาเช่าที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

(๓) สัญญาก่อตั้ง เปลี่ยนแปลง หรือเลิกบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคล

(๔) การซื้อข้อมเหล็กหรือทรัพย์สินที่ทำในตลาดหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อสัญญา” หมายความว่า ข้อตกลง ความตกลง และความยินยอม รวมทั้งประกาศ และคำแจ้งความเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบ

“ผู้บริโภคร” หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ซื้อ ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อ ผู้กู้ ผู้เอาประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อให้ได้มาโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งทรัพย์สินบริการ หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปโดยมิใช่เพื่อการค้าทรัพย์สินบริการหรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ค้าประกันของบุคคล ดังกล่าวซึ่งมิได้กระทำเพื่อการค้าด้วย

“ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ” หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ขาย ผู้ให้เช่า ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้กู้ ผู้รับประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อจัดให้ ซึ่งทรัพย์สินบริการหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปเพื่อการค้าทรัพย์สินบริการหรือประโยชน์อื่นใดนั้นเป็นทางค้าปกติของตน

“สัญญาสำเร็จรูป” หมายความว่า สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีข้อกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งผู้สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้บริโภคร่วมกับผู้ประกอบการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูป หรือในสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูป หรือผู้ซื้อฝากได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ตีความสัญญาสำเร็จรูปไปในทางที่เป็นคุณแก่ฝ่ายซึ่งมิได้เป็นผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูปนั้น

ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเช่น

- (๑) ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เกิดจากการผิดสัญญา
- (๒) ข้อตกลงให้ต้องรับผิดหรือรับภาระมากกว่าที่กฎหมายกำหนด
- (๓) ข้อตกลงให้สัญญาสิ้นสุดลงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือให้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ
- (๔) ข้อตกลงให้สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใด หรือปฏิบัติตามสัญญาในระยะเวลาที่ล่าช้าได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- (๕) ข้อตกลงให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง หรือกำหนดให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา
- (๖) ข้อตกลงในสัญญาขายฝากที่ผู้ซื้อฝากกำหนดราคาสินใต้อกว่าราคาขายบวกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี
- (๗) ข้อตกลงในสัญญาเช่าซื้อที่กำหนดราคาเช่าซื้อ หรือกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร
- (๘) ข้อตกลงในสัญญาบัตรเครดิตที่กำหนดให้ผู้บริโภคต้องชำระดอกเบี้ยเบี้ยปรับ ค่าใช้จ่ายหรือประโยชน์อื่นใดสูงเกินกว่าที่ควรในกรณีผิดนัดหรือที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้
- (๙) ข้อตกลงที่กำหนดวิธีคิดดอกเบี้ยทบต้นที่ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร

ในการพิจารณาข้อตกลงที่ทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ตามวรรคสาม จะเป็นการได้เปรียบเกินสมควรหรือไม่ ให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๖ ข้อตกลงจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในการประกอบอาชีพการงานหรือ การทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพซึ่งไม่เป็นโมฆะ แต่เป็น ข้อตกลงที่ทำให้คู่ผูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพต้องรับภาระมากกว่าที่จะพึงคาดหมายได้ตาม ปกติ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ในการวินิจฉัยว่าข้อตกลงตามวรรคหนึ่งทำให้คู่ผูกจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพ ต้องรับภาระมากกว่าที่จะพึงคาดหมายได้หรือไม่ ให้พิจารณาดังข้อบทในด้านพื้นที่ และระยะเวลาของการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ รวมทั้งความสามารถและโอกาสในการ ประกอบอาชีพการงานหรือการทำนิติกรรมในรูปแบบอื่น หรือกับบุคคลอื่นของคู่ผูก จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ประกอบกับทางได้เสียทุกอย่างของคู่สัญญาด้วย

มาตรา ๗ สัญญาระหว่างคู่บริโภคร่วมคู่ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพที่ มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้บริโภค จะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัด ความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่อง หรือเพื่อการ รอนสิทธิไม่ได้ เว้นแต่คู่บริโภคได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่องหรือเหตุแห่งการรอนสิทธิอยู่ แล้วในขณะที่ทำสัญญา ในกรณีนี้ให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบนั้นมีผลบังคับได้ เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

มาตรา ๘ ในสัญญาที่มีการให้สิ่งใดไว้เป็นมัดจำ หากมีกรณีที่จะต้องรับ มัดจำ ถ้ามัดจำนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงให้รับได้เพียงเท่าค่าเสียหายที่แท้จริงก็ได้

มาตรา ๙ ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยก เว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดหรือสัญญาในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรือ อนามัยของผู้อื่น อันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ

ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่นซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับผิดชอบด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้

ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้มีผลบังคับได้ เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

มาตรา ๑๐ ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายสำหรับการกระทำที่
ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดมิได้

มาตรา ๑๑ ในการวินิจฉัยว่าข้อสัญญาจะมีผลบังคับเพียงใดจึงจะเป็นธรรม
และพอสมควรแก่กรณี ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวง รวมทั้ง

(๑) ความสุจริต อำนวยต่อตรง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจความ
สั้นชัดชัดเจน ความคาดหมาย แนวทางที่เคยปฏิบัติ ทางเลือกอย่างอื่น และทางได้เสีย
ทุกอย่างของคู่สัญญาตามสภาพที่เป็นจริง

(๒) ปกติประเพณีของการทำสัญญานั้น

(๓) เวลาและสถานที่ในการทำสัญญาหรือในการปฏิบัติตามสัญญา

(๔) การรับภาระที่หนักกว่ามากของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับคู่
สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๑๒ ข้อสัญญาใด ที่มีให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้
บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนข้อสัญญานั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่นิติกรรม หรือสัญญาที่ทำขึ้น
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อ คู่ความร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้

มาตรา ๑๕ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษามการ ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

ประธานวุฒิสภา : เชิญท่านเลขาธิการ
นายพนิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา) :

“สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
พ.ศ. ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันเสนออีก ๓ ฉบับ ที่ประชุมได้พิจารณาและ
ลงมติ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสี่ฉบับนี้ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยถือร่างของคณะรัฐมนตรีเป็น
หลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทน
ราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อ
วุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๕๐

วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรใช้เป็นหลักในการพิจารณา

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เหตุผล

เนื่องจากหลักกฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรม หรือสัญญาที่ใช้บังคับผู้มีพื้นฐานมาจากเสรีภาพของบุคคล ตามหลักของความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา รัฐจะไม่เข้าแทรกแซงแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในปัจจุบัน สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัยหลักดังกล่าวเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจน้อยกว่าอย่างมาก ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สงบสุขในสังคมสมควรที่รัฐจะกำหนดกรอบของการใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา และเสรีภาพของบุคคล เพื่อแก้ไขความ ไม่เป็นธรรมและความไม่สงบสุข ในสังคมดังกล่าว โดยกำหนดแนวทางให้แก่ศาล เพื่อใช้ในการพิจารณาว่าข้อสัญญาหรือข้อตกลงใดที่ไม่เป็นธรรม และให้อำนาจแก่ศาลที่จะสั่งให้ข้อสัญญาหรือข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมนั้นมีผลใช้บังคับเท่าที่เป็นธรรม และพอสมควรแก่กรณี ซึ่งจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายอาภา เมฆสุวรรณ รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คณะรัฐมนตรีจะมีอะไรขึ้นงเพิ่มเติมตอนนี้ไหมครับ เชิญท่านสมาชิกฯ อภิปรายครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ อภิปราย)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มีผู้ใดอภิปรายผมก็จะถามมติจากที่ประชุมว่า จะเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วย กรุณายกมือครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นส่วนใหญ่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ ยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ คณะกรรมาธิการรับผ่านรัฐมนตรี

นายสุวิทย์ คุณกิตติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) : ขอเสนอคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ ท่าน ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี รัฐมนตรีเสนอที่ตนครับ

นายสุวิทย์ คุณกิตติ : คณะรัฐมนตรีขอเสนอ จำนวน ๕ ท่านด้วยกันครับ

๑. นายศุภชัย ภู่งาม

๒. นายเจริญ ภักดีธนากุล

๓. นายชาญณรงค์ ปราณจิตรดี

๔. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ

๕. นายสงวน ถ้วมโนมนต์

LIRT

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ที่บ่ของฝ่ายสมาชิกฯ ๒๐ ท่าน เชิญ
เสนอนะครวัท เชิญคุณกรองแก้ว

นางกรองแก้ว อัครชิน : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ดิฉัน
นางกรองแก้ว อัครชิน สมาชิกวุฒิสภา ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ... ในส่วนของสมาชิกวุฒิสภา
จำนวน ๒๐ ท่าน ดังนี้คือ

๑. นายคีรินทร์ ชัชวาลวงศ์
 ๒. นางกัระณา สุมาวงศ์
 ๓. นายกู้เกียรติ สุนทรบุระ
 ๔. นายเกษม สรศักดิ์เกษม
 ๕. นายชัยเชต สุนทรพิพิธ
 ๖. นายนิพนธ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์
 ๗. นายเผ่าเทพ อุปการนิติเกษตร
 ๘. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์
 ๙. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
 ๑๐. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
 ๑๑. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร
 ๑๒. นายวิษณุ เครืองาม
 ๑๓. นายวีระชัย สุตสุวรรณ
 ๑๔. พลเอก ศิริรินทร์ ฐูปกล้า
 ๑๕. พลอากาศเอก สมศักดิ์ นวสุวรรณ
 ๑๖. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
 ๑๗. พลเรือโท สำราญ อ่ำสำอางค์
 ๑๘. นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์
 ๑๙. นายอรุณ ภาณุพงศ์
 ๒๐. นายชุลติ บุญประกอย
- ขอผู้รับรองค่ะ

(มีสมาชิกฯ ยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ผู้รับรองถูกต้อง มีท่านผู้ใดเสนอ
ท่านผู้อื่นอีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ เสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มีที่ตามนั้นนะครับ ขอเชิญ
เลขาฯ อ่านราชชั่งกฤษฎีกาครั้งที่ ๒๕ ท่านอีกสักครั้ง

นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา) : ราชชั่งกฤษฎีกาที่
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. จำนวน ๒๕ ท่าน

๑. นายสุกซัย กู่งาม
๒. นายจรัญ ภักดีธนากุล
๓. นายชาญณรงค์ ปราบจิตต์
๔. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรบรรณ
๕. นายสงวน ลีวมโนมบต์
๖. นายกฤษิรินทร์ ชำนาญสวงค์
๗. นางกีระฉมา สุมาวงศ์
๘. นายภูเกียรติ สุนทรบุระ
๙. นายเกษม สรศักดิ์เกษม
๑๐. นายชัยเขต สุนทรพิพิธ
๑๑. นายนิพนธ์ วิสินธุยุทธศาสตร์
๑๒. นายเผ่าเทพ อุปการนิติกนตร
๑๓. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์
๑๔. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
๑๕. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
๑๖. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร
๑๗. นายวิษณุ เครืองาม
๑๘. นายวีระชัย สุตรสุวรรณ
๑๙. พลเอก ศิริรินทร์ ชูปลกล้า

๒๐. พลอากาศเอก สมศักดิ์ เวสุวรรณ์

๒๑. นายสรรเสริญ ไกรจีคดี

๒๒. พลเรือโท สำราญ ชำลำอังก์

๒๓. นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์

๒๔. นายอรุณ ภาณุพงศ์

๒๕. นายอุตล บุญประกอบ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ต่อไปแปรผู้ติดตามในกีวันครบ
ท่านรัฐมนตรี

นายสุวิทย์ คุณกิตติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) : แปรผู้ติดตาม
ใน ๑ วัน ครบ ท่านประธานฯ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นใหม่ครบ
(ไม่มีสมาชิก มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มีก็เกินไปตามนั้นครบ

ต่อไป ๕.๓ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหายังหาภิมนตรี เพื่อกิจการ
ขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

(สำเนา)

ที่ สผ ๐๐๐๘/๖๖๗๖

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กท ๑๐๓๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาสิ่งหามิทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน
พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาสิ่งหามิทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่ง
คณะรัฐมนตรี เห็นผู้เสนอ และให้เสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ฉะนั้น จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภา
พิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

วันมูหะมัดนอร์ มะทา

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๒๕๕๑๑๓๓

สารบัญ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์
เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎร
เห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อ
กิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภาผู้แทน
ราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๕ ธันวาคม
๒๕๖๕ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและตั้งกรรมาธิการ
วิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อ
สภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อ
วุฒิสภา เพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๕๐

ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล
(ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหา
อสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน

เหตุผล

โดยที่การดำเนินการตามโครงการระบบขนส่งมวลชน อันประกอบด้วย
โครงการระบบทางด่วน และโครงการระบบรถไฟฟ้าฟ้ายานขนส่งมวลชน ในกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล ตลอดจนเมืองอื่น ๆ อาจมีทั้งส่วนที่ต้องสร้างไปบน เหนือ หรือใต้พื้นดิน
หรือพื้นน้ำ ซึ่งในส่วนของภาคก่อสร้างรถไฟฟ้าฟ้ายานขนส่งมวลชนใต้พื้นดินนั้น รัฐอาจมี
ความจำเป็นต้องเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชน โดยไม่จำเป็นต้องได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ และโดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำหนดลักษณะและวิธีการใน
เรื่องนี้ไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) :

LIRT

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กิจการขนส่งมวลชน” หมายความว่า การจัดสร้าง ขยาย บูรณะ ปรับปรุง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาระบบขนส่งมวลชน การให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนผู้ใช้หรือจะใช้ระบบขนส่งมวลชน และการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว

“ระบบขนส่งมวลชน” หมายความว่า รถขนส่งมวลชน ทางรถขนส่งมวลชน สถานีรถขนส่งมวลชน ที่จอดรถขนส่งมวลชน ศูนย์ซ่อมบำรุง โรงเก็บของ การเดินรถขนส่งมวลชน การจัดทำมีสถานีที่จอดยานพาหนะของผู้โดยสาร ระบบพลังงาน ระบบควบคุม ระบบสัญญาณ ระบบจัดจำหน่ายและเก็บค่าโดยสาร ระบบความปลอดภัย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ และระบบสื่อสารที่ใช้ในกิจการขนส่งมวลชน และให้หมายความรวมถึงอาคารและอุปกรณ์ของระบบดังกล่าวด้วย

“รถขนส่งมวลชน” หมายความว่า รถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากที่ พ่วงกันเป็นขบวนและขับเคลื่อนไปตามทางรถขนส่งมวลชน แต่ไม่รวมถึงรถขนส่งมวลชนบางเส้นทาง หรือบางประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ทางรถขนส่งมวลชน” หมายความว่า รางหรือทางที่จัดสร้างขึ้นโดยเฉพาะ สำหรับรถขนส่งมวลชน ไม่ว่าจะจัดสร้างอยู่บน เหนือ หรือใต้พื้นดิน หรือพื้นน้ำ หรือ ผ่านไปในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ก็ตาม

“ภาระในอสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า ภาระที่ถ่วงขึ้นเหนือ อสังหาริมทรัพย์ อันเป็นเหตุให้รัฐได้ใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นเพื่อกิจการขนส่งมวลชน

“เงินค่าทดแทน” หมายความว่า เงินค่าทดแทนพระในอสังหาริมทรัพย์ และให้หมายความรวมถึงเงินค่าทดแทนอื่นด้วย

“หน่วยงาน” หมายความว่า ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่า ด้วยวิธีการงบประมาณ ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ บรรดาที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการขนส่งมวลชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงาน และผู้ซึ่งหัวหน้า หน่วยงานที่ดำเนินการแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
 มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
 ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
 กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้
 ใช้บังคับได้

มาตรา ๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๑

การจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน

มาตรา ๖ ในกรณีที่หน่วยงานใดมีความจำเป็นต้องใช้อสังหาริมทรัพย์ เพื่อ
 ประโยชน์ในการดำเนินการกิจการขนส่งมวลชน โดยไม่จำเป็นต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์
 ถ้าไม่ได้ตกลงกันได้เป็นอย่างอื่นให้ดำเนินการตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีที่มี
 ความจำเป็นต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน
 อสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๗ ในการดำเนินการกิจการขนส่งมวลชนโดยการจัดสร้าง ขยาย บูรณะ
 หรือปรับปรุงอย่างใหญ่ ซึ่งระบบขนส่งมวลชน ให้หน่วยงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย
 ว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๒) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อการจราจร และผลที่จะ
 ได้รับจากการดำเนินการ สำหรับหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบกฏปฏิบัติ และการจัดทำ
 รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าว ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมกัน

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบนั้น ให้เก็บ ไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดใน
ราชกิจจานุเบกษา

(๓) จัดทำแผนดำเนินการ พร้อมทั้งแผนที่โดยสังเขปกำหนดเขตที่จะจัด
สร้างขยาย บูรณะ หรือปรับปรุงอย่างใหญ่

ให้หน่วยงานเสนอรายงาน และแผนดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้
คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการจัดระบบการ
จราจรทางบกพิจารณาเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการขนส่งมวลชน จะตรา
พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการก็ได้

ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการดังระบุ

(๑) ความประสงค์ของการตราพระราชกฤษฎีกา

(๒) หน่วยงานที่จะดำเนินการ

(๓) กำหนดเขตที่ดินเท่าที่จะเป็นในบริเวณที่จะดำเนินการ

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงแนวเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการแบบ
ท้ายพระราชกฤษฎีกา และให้อือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานั้น

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสองปี หรือตามกำหนด
เวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินสี่ปี แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการ
สำรวจที่ดินที่จะดำเนินการนั้น

มาตรา ๙ เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้
พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศสำเนาแห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวพร้อมทั้งแผนที่ หรือ
แผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกาไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ทำการของหน่วยงานที่ดำเนินการ

(๒) ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และที่ทำการแขวง หรือ
ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการบ้าน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
แห่งท้องที่ที่ก่อสร้างหรือขุดตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

(๗) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา หรือสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๑ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ลักษณะ และการเข้าใช้ประโยชน์บน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ ที่จะก่อภาระใน อสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีการเวนคืน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวน คืน เพื่อการวางแผนหรือออกแบงกิจการขนส่งมวลชน

เพื่อประโยชน์ในการสำรวจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดำเนินการภายในแนวเขตที่ดินตามแผนที่หรือแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกา ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปตรวจตรา เข้าไปใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ เป็นการชั่วคราวได้ตามความจำเป็น

(๒) บุค เาะะ ตัดฟันต้นไม้ หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่มีใช้โรงเรียน หรือที่ อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ หรือดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นในอสังหาริมทรัพย์ ในการนี้ให้ มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของได้ตามความจำเป็น และเก็บหิน ดิน น้ำ หรือสิ่งต่าง ๆ อันจำเป็นแก่การสำรวจเพื่อนำไปใช้เป็นตัวอย่างในปริมาณพอสมควร

(๓) มีหนังสือเรียกให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นำหนังสือ แสดงสิทธิในที่ดินหรือสำเนาหนังสือดังกล่าวมาแสดง หรือให้ข้อเท็จจริงใด ๆ เกี่ยวกับ สภาพของอสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินเหนืออสังหาริมทรัพย์ หรือสิทธิอื่นอันเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์ของผู้นั้น

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ให้ผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย และถ้าการดำเนินการใด ต้องกระทำในโรงเรียนหรือที่อยู่อาศัยของบุคคล หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอม จะต้องมีเจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่เข้าไปด้วยเพื่อเป็นพยาน และจะต้องกระทำใน ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

ก่อนการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ทราบถึงกิจกรรมที่จะต้องกระทำและความจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้นั้นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่ไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่ง อสังหาริมทรัพย์ได้ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบ โดยทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการถาวร และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วยและให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓ นี้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวซึ่งออกโดยหน่วยงานที่ดำเนินการต่อบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้อง

ถ้าการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓ ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่นมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่ดำเนินการนั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้หน่วยงานที่ดำเนินการมีอำนาจใช้ที่ดินดังต่อไปนี้ในการดำเนินการขนส่งมวลชนของหน่วยงานที่ดำเนินการได้

(๑) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนแปลงสภาพจากอากรเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคล

(๒) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ แต่ได้มีกรจัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

(๓) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่สงวน หรือหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือเพื่อจะให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งทางราชการไม่ประสงค์จะสงวนหรือหวงห้ามไว้อีกต่อไป

(๔) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๕) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๖) ที่ดินขององค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การ ของรัฐบาลหรือตามกฎหมายเฉพาะ และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๗) ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง และได้มีการจ่ายค่าเผด็จการแล้ว

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการตามมาตรา ๘ เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม่มีความจำเป็นต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตกลงกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามความจำเป็นของการดำเนินการ และกำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ แต่จะตกลงกำหนดเงินค่าทดแทนเกินกว่าเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการตามมาตรา ๑๔ กำหนดไม่ได้

ในกรณีที่มีการตกลงกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ และเงินค่าทดแทนกันได้ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนทั้งหมดให้แก่เจ้าของ

หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่
ทำสัญญากำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่สามารรถลงกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์
ได้ แต่ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องเงินค่าทดแทน หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบ
ด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์จะขอรับเงินค่าทดแทนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดได้ตาม
มาตรา ๑๓ ไปก่อนโดยสงวนสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕ ก็ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่ดำเนินการทำสัญญากำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ โดยมีเงื่อนไข
ดังกล่าว แล้วจ่ายเงินค่าทดแทนไปก่อนได้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ดินที่จะกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ ตาม
มาตรา ๑๓ มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งเจ้าพนักงาน
ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อดำเนินการจดทะเบียนกำหนดลักษณะภาระใน
อสังหาริมทรัพย์ ในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินและให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบ
ด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรม
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์แก่การจดทะเบียน ให้เจ้าพนักงานที่ดินตามประมวลกฎหมาย
ที่ดินมีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินจากผู้ยึดถือไว้ได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ดินที่จะกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ ตาม
มาตรา ๑๓ ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้หน่วยงานที่ดำเนินการแต่งตั้ง
คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอหรือ
ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แห่งท้องที่ซึ่งที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่
พนักงานที่ดินอำเภอหรือพนักงานที่ดินกิ่งอำเภอ ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ซึ่งที่ดินดังกล่าว
ตั้งอยู่ และผู้แทนของหน่วยงานที่ดินนั้นการ เพื่อดำเนินการสอบสวนให้ทราบถึงผู้สิทธิ
ในที่ดินดังกล่าว เมื่อทราบถึงผู้สิทธิในที่ดินแล้วจึงให้ดำเนินการจ่ายเงินค่าทดแทน
ต่อไป

ในการสอบสวนเพื่อทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบัญชีผู้
แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเกี่ยวกับการรังวัดที่ดินมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ เมื่อได้จดทะเบียนกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ แล้ว
ให้อสังหาริมทรัพย์นั้นตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีกำหนดเวลา นับแต่
วันที่จดทะเบียนเป็นต้นไป เว้นแต่จะได้จดทะเบียนกำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

เจ้าของอสังหาริมทรัพย์จะทำการใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้การใช้ประโยชน์
ของรัฐตามภาระในอสังหาริมทรัพย์ลดลงหรือเสื่อมความสะดวกไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และในการอนุญาตนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะ
กำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้

การจำหน่ายหรือแบ่งแยกอสังหาริมทรัพย์ ที่ตกอยู่ภายใต้ภาระใน
อสังหาริมทรัพย์ไม่เป็นเหตุให้ภาระในอสังหาริมทรัพย์นั้นสิ้นสุดลง

หมวด ๒

การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่หน่วยงานที่ดำเนินการเห็นว่าการดำเนินกิจการ
ขนส่งมวลชนที่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ แล้ว หากเนินช้าไปจะเป็น
อุปสรรคอย่างมากต่อการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและ
เร่งด่วนได้

เมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้
อสังหาริมทรัพย์ได้แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าหกสัปดาห์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัด

ให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนที่กำหนดก่อนและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกมาใช้บังคับกับ
การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตราสี่ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

การกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะภาวะ ใน
อสังหาริมทรัพย์ที่จำเป็นสำหรับกิจการขนส่งมวลชนแล้วแต่พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของ
หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องการ
กำหนดลักษณะภาวะในอสังหาริมทรัพย์หรือในเรื่องเงินค่าทดแทน ซึ่งมีข้อครหาตาม
มาตรา ๑๔ ให้ตราพระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน
โดยให้ระบุที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ติดต่อกันอยู่ภายใต้ภาวะในอสังหาริมทรัพย์
และลักษณะของภาวะในอสังหาริมทรัพย์ พร้อมทั้งรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
โดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงเขตที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ติดต่อกันอยู่
ภายใต้ภาวะในอสังหาริมทรัพย์ ตำแหน่ง ระดับ เนื้อที่ และบริเวณที่ต้องใช้เพื่อกิจการ
ขนส่งมวลชนอย่างชัดเจน ไว้ท้ายพระราชบัญญัติฉบับวรรคหนึ่ง และให้ถือว่าแผนที่หรือ
แผนผังเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินั้น

เขตที่ดินนั้นต้องปกคลุมอาณาเขตไว้โดยชัดเจน ก่อนที่จะออกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๐ ให้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่น ในเขตตามแผนที่ หรือแผนผัง
ท้ายพระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตาม

มาตรา ๑๘ ตกอยู่ภายใต้ภาวะในอสังหาริมทรัพย์นับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ แต่ หน่วยงานที่ดำเนินการจะมีสิทธิเข้าใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้น ได้ก็ต่อเมื่อ ได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว

เพื่อเป็นหลักฐานทางทะเบียน ให้จดทะเบียนกำหนดลักษณะภาวะในอสังหาริมทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๕ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับกับการจดทะเบียนกำหนดลักษณะภาวะในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา นี้ด้วยโดยอนุโลม

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา นี้

มาตรา ๒๑ เมื่อพระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๕ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๕ มารับเงินค่าทดแทนตามที่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนด ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนฉบับนั้น ใช้บังคับ

ในกรณี ที่มีผู้มิได้รับเงินค่าทดแทนผู้ใด ไม่มารับเงินค่าทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือในกรณีที่ไม่อาจจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มิได้รับเงินค่าทดแทนรายใดได้ เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นในอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่วางเงินค่าทดแทนไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๑ โดยพลัน

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่มีกรณีของ บุริมสิทธิ หรือทรัพย์สินถืออย่างอื่นเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่ตกอยู่ภายใต้ภาวะในอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจำนอง ผู้ทรงบุริมสิทธิ หรือผู้รับประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวมาขอรับชำระหนี้ หรือรับชดใช้จากเงินค่าทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์นั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และในระหว่างนั้นยังมีให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ แต่พนักงาน

เจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างเอง ผู้ทรงบูรณสิทธิ หรือผู้รับประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อผู้ทรงผิดตกลงกันได้แล้ว ถ้ายังมีปัญหาโต้แย้งกันอยู่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่วางเงินค้ำทดแทนไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๓ โดยพลัน

ให้บ้านทัญญูตีมาตรา ๑๐ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่จะต้องมีการวางเงินค้ำทดแทน ให้กระทำโดยการนำเงินไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์สิน หรือฝากไว้กับธนาคารซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค้ำทดแทนโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย และถ้ามีดอกเบี้ยหรือดอกผลใดเกิดขึ้นเนื่องจากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค้ำทดแทนนั้นด้วย

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่นำเงินค้ำทดแทนไปวางตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค้ำทดแทนนั้นทราบโดยพลัน โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ

หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินค้ำทดแทนไปวางต่อศาล หรือสำนักงานวางทรัพย์สิน หรือฝากไว้กับธนาคารซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ และวิธีการร้องขอรับเงินค้ำทดแทนดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔
เงินค้ำทดแทน

มาตรา ๒๔ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกำหนดโทษในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชน ใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติ

กำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๘ โดยไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา หรือ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่ดำเนินการหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกรมที่ดินหนึ่งคน ผู้แทนสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแห่งหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับวิศวกรรมศาสตร์ ธรณีวิทยา หรือมีความรู้ความชำนาญในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อ ทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน

มาตรา ๒๕ เงินค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดไว้แก่

(๑) เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์อื่นต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์

(๒) เจ้าของโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีอยู่ในที่ดินในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่ดำเนินการ หากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต้องถูกรื้อถอนไปเนื่องจากตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์

(๓) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้อสังหาริมทรัพย์ที่ตกอยู่ภายใต้ภาระ ในอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีที่บุคคลเช่นนั้น ได้จ่ายค่าใช้สิทธิดังกล่าวให้แก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์นั้นแล้ว

(๔) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นในที่ดิน ที่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ การเช่านั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับ หรือได้ทำขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่ดำเนินการ และการเช่านั้นยังมีได้ระงับไปในวันที่หน่วยงานที่ดำเนินการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าใช้ที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว แต่เงินค่าทดแทนในการเช่านี้พึงกำหนดให้เฉพาะที่ผู้เช่าได้เสียหาญจริง โดยเหตุที่เสียสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือต้องออกจากที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๕) เจ้าของต้นไม้ยืนต้นที่ไม่อยู่ในที่ดินในวันที่พระราชกฤษฎีกา ตาม มาตรา ๘ มีผลใช้บังคับ หากต้นไม้ยืนต้นนั้นต้องถูกตัดฟันออกไปเนื่องจากที่ดินต้องตก อยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์

(๖) องค์การของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือ ตามกฎหมายเฉพาะในกรณีที่มีการดำเนินกิจการขององค์การของรัฐบาลนั้น ได้รับการกระท ามภาระเพื่อน

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีการเข้าใช้สังหาริมทรัพย์ ก่อให้เกิดภาระแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือจนถือได้ว่าไม่ทำให้การใช้สอย อสังหาริมทรัพย์นั้นของเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายต้องลดน้อยลง ไม่ ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้

หลักเกณฑ์การวินิจฉัยว่าภาระที่เกิดขึ้นแก่สังหาริมทรัพย์นั้นถือว่าไม่ทำให้ การใช้สอยอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องลดน้อยลง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีการเข้าใช้สังหาริมทรัพย์ จะมีผลทำให้เจ้าของ กรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารแสดง กรรมสิทธิ์ หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์อื่นที่จะต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ ไม่อาจใช้สอยอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ตามปกติ เจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นอาจร้องขอต่อ หน่วยงานที่ดำเนินการให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์

เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยเรื่องต้นของหน่วยงานที่ดำเนินการ หลักเกณฑ์ การวินิจฉัยว่าภาระที่เกิดขึ้นแก่สังหาริมทรัพย์ลักษณะใดที่อาจถือได้ว่าทำให้ไม่อาจใช้สอย อสังหาริมทรัพย์ได้ตามปกติให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่หน่วยงานที่ดำเนินการ ในอรรถเวณคืนตามคำร้องขอของบุคคล ตาม วรรคหนึ่ง บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา ตาม มาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๘ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ

จากหน่วยงานที่ดำเนินการ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เว้นคืนตามคำร้องขอ

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงลักษณะ และความมากหรือน้อยของข้อจำกัดสิทธิ อันเป็นภาระในอสังหาริมทรัพย์อันพินิจขึ้นแก่อสังหาริมทรัพย์นั้นด้วย

มาตรา ๒๘ ภายใต้งบับมาตรา ๒๘ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน และประโยชน์สาธารณะ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๔ กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน โดยคำนึงถึง

(๑) ราคาของอสังหาริมทรัพย์ ณ วันที่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๔ กำหนดเงินค่าทดแทน

(๒) ขนาด ที่ตั้ง สภาพและลักษณะการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ที่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอาจมีได้

(๓) สภาพการใช้ที่ดินในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินนั้น

(๔) สภาพและลักษณะของภาระอันพินิจขึ้นแก่อสังหาริมทรัพย์นั้น เนื่องจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์

(๕) ผลประโยชน์หรือความเสียหายที่เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ได้รับจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ในขณะนั้น

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตาม (๒) หรือ (๓) ให้ถือข้อเท็จจริงตามที่เป็นอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับหรือในวันที่พระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๖ โดยไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี

ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่ทำให้ไปในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้าซื้อสังหาริมทรัพย์ใดทำให้มูลค่าสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาสูงขึ้น คณะกรรมการตาม มาตรา ๒๔ จะลดหย่อนหรือยกเว้นไม่กำหนดเงินค่าทดแทนแก่สังหาริมทรัพย์นั้นก็ได้ แต่ไม่ให้อัตราการขายสังหาริมทรัพย์ที่ทวีขึ้นนั้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทดแทน เพื่อจะให้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายกลับต้องจ่ายเงินให้อีก แต่ถ้าการดังกล่าว ทำให้มูลค่าสังหาริมทรัพย์นั้นราคาลดลง ให้กำหนดเงินค่าทดแทนโดยคำนึงถึงราคาที่ลดลง ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวต้องให้เหตุผลแห่งการนั้นด้วย

มาตรา ๓๐ การกำหนดเงินค่าทดแทนสำหรับโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง อย่างอื่นที่มีอยู่ในที่ดินนั้นในวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับที่ต้องถูกรื้อถอนไปเนื่องจากที่ดินอันเป็นที่ตั้งของโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตกอยู่ภายใต้ภาวะ ในอสังหาริมทรัพย์ ให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา ตาม มาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดภาวะในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๕ แล้วแต่กรณี เห็นว่าเงินค่าทดแทนที่ได้กำหนด หรือได้จ่ายไปแล้วทั้งหมด หรือบางส่วนไม่เป็นธรรมแก่บุคคลตามมาตรา ๒๕ เนื่องจากปรากฏภายหลังว่า ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการกำหนดเงินค่าทดแทนนั้นคลาดเคลื่อน รัฐมนตรี โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๔ หรือ คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๔ แก้ไขจำนวนเงินค่าทดแทนการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์เสียใหม่ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติได้และให้ถือว่าจำนวนเงินค่าทดแทนที่แก้ไขแล้ว เป็นจำนวนเงินค่าทดแทนที่กำหนดใหม่ แทนจำนวนค่าทดแทนเดิม

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่กำหนด จำนวนเงินค่าทดแทนใหม่ แจ้งให้ผู้มีสิทธิมารายค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้น และให้นำ มาตรา ๒๑ วรรคสอง และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าการสั่งให้แก้ไขตามวรรคหนึ่ง มีผลเป็นคุณแก่บุคคลตามมาตรา ๒๕ บุคคลใดมาครั้งหนึ่งแล้ว จะสั่งให้แก้ไขเพื่อบุคคลนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าระนองสิ่งหาหมื่นทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๕ เห็นว่า จำนวนเงินค่าทดแทนที่จะให้แก่บุคคลตามมาตรา ๒๕ ซึ่งคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ ได้กำหนดไว้มีสูงเกินไป โดยมีได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีดังกล่าวมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้คณะกรรมการดังกล่าว พิจารณาทบทวนการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนเช่นว่านั้นใหม่ หรือ

(๒) แต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕ ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการชุดเดิม

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนล่าช้ากว่ากำหนดเวลา ตามมาตรา ๑๓ หรือวางเงินค่าทดแทนล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓ ให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินดังกล่าว นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการจ่ายเงินค่าทดแทนหรือวางเงินค่าทดแทน

มาตรา ๑๔ การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ร้องขอภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลาเช่นว่านั้น เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

LIRT

หมวด ๕

การอุทธรณ์และการฟ้องคดีต่อศาล

มาตรา ๑๕ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่พอใจเงินค่าทดแทนที่ได้รับหรือจะได้รับ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าระงับอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๑๘ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ไปปรับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายหนึ่งคน ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรมศาสตร์หนึ่งคน และผู้มีความรู้ความชำนาญในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์สามคน ซึ่งในสามคนนี้ต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนหนึ่งคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจคำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕ แล้วแต่กรณี หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วแต่กรณี

การอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง หรือฟ้องคดีต่อศาลตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนการครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ หรือการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานที่ดำเนินการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทนหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

หมวด ๖

การดูแลรักษาระบบขนส่งมวลชน

มาตรา ๑๑ ในเขตดำเนินการระบบขนส่งมวลชนไม่ว่าบน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดติดตั้งสิ่งใด ขุดหรือเจาะพื้นดิน ถมดิน ทั้งสิ่งของ หรือกระทำฝ่ายประการใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคแก่ระบบขนส่งมวลชน เว้นแต่จะได้รับความอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และในการอนุญาตนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้ามีการฝ่าฝืน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามหรือในกรณีที่หาตัวผู้ฝ่าฝืนไม่ได้ เมื่อได้ประกาศคำสั่งไว้ ณ บริเวณนั้น และ ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการถาวรและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่นั้นเป็นเวลาอันสมควรแล้ว และไม่มีกรปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยผู้ใดจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง และเบียดเบียนจำเป็นต้องป้องกันอันตรายเป็นการด่วน จึงการสั่งหรือประกาศให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามก่อนทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบขนส่งมวลชน พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องตั้งหรือประกาศก่อน ทั้งนี้ หากพนักงาน

เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามสมควรแก่เหตุผู้ใดจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการนั้นด้วย

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดในเวลาใด เพื่อตรวจสอบแซม หรือแก้ไขระบบขนส่งมวลขนได้ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์อยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นทราบก่อน

ในการกระทำการตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องพยายามมิให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น แต่ถ้านักความเสียหายขึ้นหน่วยงานที่ดำเนินการต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายนั้น

หมวด ๑

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม มาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

LIRT

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ตาม
มาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

.....

.....

ถูกต้องตามบังคับของสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ขอเชิญเลขาธิการ
 นายพินิต อารยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา) :

“ตามมา

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์
 เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อ
 กิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ในคราวประชุมสภา
 ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๕
 ธันวาคม ๒๕๓๘ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และ
 ตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว
 จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ
 ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอ
 ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาคัดไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑
 สิงหาคม ๒๕๔๐

วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหา
อสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน

เหตุผล

โดยที่การดำเนินการตามโครงการระบบขนส่งมวลชน อันประกอบด้วย
โครงการระบบทางด่วน และโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล ตลอดจนเมืองอื่น ๆ อาจมีทั้งส่วนที่ต้องสร้างไปบน เหนือ หรือใต้พื้นดิน
หรือพื้นน้ำ ซึ่งในส่วนของโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนใต้พื้นดินนั้น รัฐอาจมีความ
จำเป็นต้องเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชนโดยไม่จำเป็นต้องได้มา ซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ และ โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ใน
เรื่องนี้ไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านรองนายกรัฐมนตรีมีอะ ไรจะ
ชี้แจงเพิ่มเติมตอนนี้หรือไม่ครับ

นายสมิทธ สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : ไม่มีครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : บลเชษฐสมานิชกา อภิปรายครับ

เชิญคุณวิชัยครับ

นายวิชัย โอดสุวรรณจินดา : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ
 ผม วิชัย โอดสุวรรณจินดา ท่านประธานฯ ครับ ผมคิดว่า กฎหมายฉบับนี้เสนอมา
 เหมาะสมกับเวลา เพราะว่าประเทศไทยเรากำลังมีปัญหาเรื่องการจราจรเป็นอันมาก
 เรียกได้ว่าเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่า มีรถติดเกือบจะที่สุดในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
 กรุงเทพมหานคร การที่กรุงเทพฯ มีประชาชนทั้งที่เข้ามาอยู่อาศัยและที่เข้ามาทำงาน
 วันหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านคน เรายังขาดระบบขนส่งมวลชนซึ่งสามารถจะขนคนได้เป็น
 จำนวนมาก บริการขนส่งมวลชนซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันก็ไม่สามารถจะรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น
 ได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เราไม่กี่คือ ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนหรือว่า รถเมட்
 ขสมก. ล้วนแต่ยังไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า มีความจำเป็นที่เราจะต้องจัด
 ระบบการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ไร้รถไฟฟ้าซึ่งวิ่งบนราง
 ทั้งบนดินและใต้ดิน เพราะฉะนั้นในกรเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ ผมคิดว่า น่าจะเป็นเวลา
 ที่เหมาะสม และก็สามารถจะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการจราจรในกรุงเทพมหานครได้
 เมื่อเข้าได้ฟังวิทยุทราบว่า ขณะนี้เริ่มมีการขุดสถานีรถไฟใต้ดินที่ถนนพระรามที่ ๔ แล้ว
 ซึ่งคงจะใช้เวลาอีกประมาณ ๒ ปี ถึง ๔ ปี เราก็น่าจะมีรถไฟใต้ดินใช้หลาย ๆ คนที่ได้
 พูดคุยกันก็คิดว่า ชั่วชีวิตนี้เราอาจจะได้นั่งรถไฟใต้ดินในกรุงเทพมหานคร แต่ใน
 กฎหมายฉบับนี้ ผมยังมีข้อสงสัยบางประการที่อยากจะขอกราบเรียนท่านประธานฯ
 ผ่านไปยัง ๗ หน้า รองนายกรัฐมนตรี คือ

ประการแรก เรื่องของค่าเวนคืน ในกฎหมายฉบับนี้ถ้าพูดกันโดยหลักการ
 กว้าง ๆ แล้ว ค่าเวนคืนนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการขุดรถไฟใต้ดิน ก็จะต้อง
 เพียงว่า คงจะจ่ายตามระะความลึก ก็คือถ้าอยู่ระหว่าง ๓ ถึง ๕ เมตร ก็คงจะจ่ายมาก
 หน่อย ถ้าลึก ไปถึง ๑๐ เมตร แล้วก็อาจจะน้อยหรือไม่จ่ายเลย ผมว่าการจ่ายค่าเวนคืนนั้น
 น่าจะต้องดูสภาพสิ่งก่อสร้างที่อยู่เหนือดินด้วย คือ ถ้าเป็นการขุดไปในพื้นที่ที่เป็นที่ว่าง
 หรือเป็นที่ไร่ นา สวน ซึ่งไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อพืชพรรณัตถุญาหาร ที่ปลูกบน
 ที่ดินนั้น การจ่ายค่าเวนคืนก็อาจจะไม่ค่อยมีปัญหามากนัก แต่ถ้าอยู่ใต้ตึก หรือว่าตึกสูง
 เช่น รถไฟใต้ดิน ที่จะสร้างในช่วงตั้งแต่สี่แยกโศภนไปถึงสี่แยก อ.ส.ม.ท. มีตึกสูงอยู่เป็น
 จำนวนมาก อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อโครงสร้างของตึกที่อยู่บริเวณนั้น ผมจะมี

ผลทำให้เกิดความเสียหายในระยะยาวได้ เรื่องนี้ผมอยากจะให้พิจารณาค่าเวนคืนให้เป็นธรรม สำหรับผู้ที่เป็นเจ้าของสิ่งหาหมื่นทรัพย์

ประการที่ ๒ ในเรื่องของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แม้ว่ารถไฟนั้นจะวิ่งอยู่ใต้ดิน ซึ่งมองไม่เห็นก็ตาม แต่ก็มีผลกระทบต่อด้านภาวะมลพิษมาก ตัวอย่างที่เราได้ทราบอยู่ปัจจุบัน ก็คือรถที่วิ่งอยู่บนดิน เช่น รถไฟฟ้าที่กรุงเทพมหานครได้จัดสร้าง ก็มีการต่อต้านในบางจุด เช่น สถานีรถไฟฟ้า ซึ่งไปสร้างไว้ใกล้กับโรงเรียน อาจจะทำให้เสียงหรือความสั่นสะเทือน รวมทั้งฝุ่น คิวต่าง ๆ ที่อาจจะมีส่วนรบกวนต่อประชาชน หรือนักเรียน ซึ่งอยู่ในบริเวณนั้น แต่สำหรับซึ่งอยู่ใต้ดิน ผมคิดว่า ก็น่าจะมีผลกระทบต่อในเรื่องของความสั่นสะเทือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครนั้นเป็นเมืองที่มีดินอ่อน เพราะฉะนั้นความสั่นสะเทือน ซึ่งเกิดขึ้นจากการวิ่งเร็ว ๆ รวมทั้งอาจจะมีปัญหาเรื่องการบำรุงเส้นทางที่ยังไม่ดีพอ หรือว่าการใช้รูปแบบของรถไฟฟ้าที่มวิ่ง อาจจะมีผลกระทบต่าง ๆ เกิดขึ้นต่อคนซึ่งอยู่บนดิน ต่อผู้อยู่อาศัย ที่อยู่บนสิ่งก่อสร้าง เหนือเส้นทางรถไฟฟ้า นั้น เรื่องนี้เราจะคิดค่าเสียหายให้เขาอย่างไร หรือเราจะดูแลไม่ให้เขาเกิดความเสียหายอย่างไร ผมคิดว่า ถ้าหากเราไม่ดูแลเรื่องนี้มีให้ดี คนที่อยู่บนบ้านอาศัย เหนือทางรถไฟใต้ดิน อาจจะต้องนอนตื่นสวาททุก ๑๐ นาที เวลาที่รถวิ่งมา เพราะมีความสั่นสะเทือนเกิดขึ้น เราม่าจะมีวิธีการการป้องกันและแก้ไขไม่ให้มีผลกระทบต่อต่าง ๆ เหล่านี้ต่อประชาชนได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับการเสนอร่างกฎหมายที่ขอใช้กรรมสิทธิ์ใต้ดินของบุคคลเหล่านั้น

ประการที่ ๓ การที่จะก่อสร้างรถไฟใต้ดินนั้น ผมอยากจะให้รัฐทบทวนมาตรการ ในการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนให้ดีกว่านี้หน่อยที่สุด เพราะเท่าที่ได้ทราบมาหลาย ๆ โครงการ ซึ่งเราดำเนินการอยู่บางทีก็มีความล่าช้า ผมขออนุญาตอุทธรณ์ไปยังท่านรองนายกฯ นะครับว่า สะพานทางกลับรถบนถนนวิภาวดี - รังสิต ซึ่งก็ยังคงกั้นอยู่ข้างถนนทำให้รถติดด้วยไม่ว่า จะสร้างต่อหรือไม่ บางข่าวก็บอกว่า ผิดแบบด้วยต้องรื้อ ก่อทุบ ต้องสร้างใหม่ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ก็กลายเป็นปัญหาจราจร ซึ่งเกิดขึ้นอยู่มากแล้วในกรุงเทพมหานคร แต่ถ้าเป็นกรณีรถไฟใต้ดิน อุโมงค์ก็ยังเปิดไว้ ดินก็ยังขุ่นไม่ออก แคมเปญตกน้ำก็ท่วมลงไปอีก แล้วคนที่อยู่เหนือดินก็มีความลำบากที่จะต้องทนกับเสียงเครื่องจักร ซึ่งกรีกโครงการอยู่ได้บ้านตัวเอง เราจะมีวิธีการในการเร่งรัดให้เกิดความรวดเร็ว เป็นไปตามแผนงาน ไม่ต้องมีปัญหา

ว่าจะต้องไปแก้ไขสัญญา ยกเลิกสัญญา หรือว่ามีภารกิจรองรับเหมา ประเด็นเหล่านี้ก็
อยากขอทราบเขียนไปยังรัฐบาลได้โปรดพิจารณา และที่วางมาตรการที่จะป้องกันเอาไว้
ล่วงหน้าด้วย ขอบพระคุณครับ ท่านประธานฯ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : เชิญคุณพิชัยครับ

นายพิชัย วาสนาส่ง : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม
นายพิชัย วาสนาส่ง สมาชิกวุฒิสภา กระผมขอสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
เพราะเห็นว่าป็นร่างพระราชบัญญัติอย่างที่เพื่อนสมาชิกได้กล่าวไปแล้วว่า ออกมาใน
ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุด แต่ถ้าพิจารณาถึงตามความเป็นจริงแล้ว ก็อาจจะเข้าไป
สกัดหนึ่งด้วยซ้ำไป เพราะว่าในขณะที่มีการก่อสร้างต่าง ๆ ที่ลึกลงไปใต้ดินในระดับ
ตั้งแต่ ๒๖ เมตรลงไป ซึ่งนับว่าเป็นชั้นทรายที่ค่อนข้างจะหนาแน่น ได้เจาะลึกลงไป
มากกว่านั้นถึง ๓๐ หรือ ๔๐ เมตร ก็ยังมีสำหรับอาคารบางชนิด บางประเภท ซึ่งสิ่ง
ต่าง ๆ เหล่านี้วันข้างหน้า ถ้าหากว่า จะต้องมีการขยายเส้นทางของรถไฟใต้ดินแล้ว ก็คงจะ
ต้องไปประสานปัญหาในบางจุดบางกรณีเข้าเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการมีพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ก็จะช่วยให้ประโยชน์เป็นอย่างมากซึ่งและเกิดความยุติธรรม กระผมขอเสนอความคิด
เห็นเป็น ๒ ประเด็น ประเด็นที่ ๑ เกี่ยวกับเรื่องใต้ดิน ในกรณีหนึ่งที่ว่าจะต้องใช้พื้นที่
ใต้ดินที่ผ่านไปในที่ของเอกชน แล้วเราจะชดใช้ให้ตามออร์เจ็นต์ของสภานั้นก็เป็น
การเหมาะสมอยู่ แต่ในทางกลับกัน เอกชนอาจจะได้ประโยชน์จากการที่อุโมงค์ใต้ดิน
ผ่านไปใ้ดินของตัว เช่น ถ้าผ่านไปใ้ดินบริเวณที่เป็นห้างสรรพสินค้าทางเทคนิคทำได้
ถึงแม้ว่าจะมีรากฐานของดีก็อยู่ อย่างเช่นในโตเกียว ในนิวยอร์ก หรือในที่อื่นเช่น
ซานฟรานซิสโก ก็ทำกันได้ แต่จะเกิดมีปัญหามันตรงที่ว่า ใครเป็นผู้รับประโยชน์ รัฐ
ควรจะให้เขาหรือเขาควรจะให้รัฐ เพราะเขาจะได้ประโยชน์จากการใช้อุโมงค์รถไฟใต้ดินนี้
ขึ้นมา โดยเอามาเป็นประโยชน์ในการให้ขนส่งมวลชนใต้ดินนั้นสามารถจะขึ้นลงได้
ถ้าขึ้นลงได้อย่างนั้นประโยชน์เกิดแก่ผู้เป็นเจ้าของอาคารอย่างแน่นอน ถ้าเช่นนั้นรัฐ หรือ
ว่าองค์กรที่จะทำอุโมงค์ใต้ดินควรจะได้ประโยชน์อย่างไรหรือไม่ ก็เป็นข้อจำกัดประการ
หนึ่งกระผมขอตั้งข้อสังเกตเอาไว้ว่า ในทางกลับกันแทนที่จะให้อาจจะได้ด้วยซ้ำไปเป็น
การชดเชยกัน และที่อาจจะมียังมีมากขึ้นถ้าหากหน่วยงานของรัฐไปดำเนินการแล้ว

สำหรับเรื่องใต้ดินนี้ยังมีอีกประการหนึ่ง ที่กระผมอยากจะกราบเรียนไว้เป็นข้อสังเกตก็คือว่า ในการทำอุโมงค์ใต้ดินจะอย่างไรก็ตามมันจะต้องผ่านไปในตัวเมือง เพราะฉะนั้น การที่ผังของอาคารที่แนบชัดว่า ใครตอกเข็มลงไปทีไหนบ้างแล้วเก็บเอาไว้เป็นหลักฐาน ในระยะยาวมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องทำ เป็นที่บันทึกเอาไว้ จะอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หรือว่าจะอยู่ที่สำนักตรวจอาคาร หรือแห่งใดก็แล้วแต่ แต่จะต้องมีผังแนบชัด หรือไม่ก็มีการสำรวจหรือที่กันขึ้นมาทบทวนกันขึ้นมาใหม่ว่า ผังของตัวแต่ละตึกที่เป็นตึกใหญ่ ๆ แล้วก็ใช้เข็มตอกลงไปลึก ๆ ในระดับนั้นคงจะต้องพิจารณากันว่า จะมีผังอยู่ที่ไหน เมื่อถึงเวลาออกแบบ จะได้รู้ว่า ก่อนหน้าที่จะลงมือวางเส้นทางไปนั้น จะผ่านที่ตรงไหนบ้าง แล้วจะแก้ไขได้อย่างไร ถ้าหากว่า มีการบันทึกเป็นหลักฐานไว้ว่า รากฐานต่าง ๆ ลงกันเอาไว้อย่างไร การออกแบบ การกระทำงานความเป็นไปได้จะดีขึ้นมาก นี่ก็เป็น ๒ ประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องของใต้ดิน

แต่อีกเรื่องหนึ่งที่เราไม่ค่อยจะคิดกัน คือปัญหาของที่ดินดิน ที่จริงแล้วที่บนดินเป็นเรื่องของกรรมสิทธิ์เหมือนกัน ที่ในอากาศนั้นครบ เรานึกว่าไม่มีปัญหา แต่ที่จริงแล้วมีปัญหา อย่างเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็มีคดีฟ้องร้องกันที่แถบพญา มีผู้สร้างคอนโดมิเนียมขึ้นมาหลังหนึ่งสูงประมาณ ๘ ชั้น ต่อมาก็ปรากฏว่า ค้านที่มีทิวทัศน์ (วิว) ที่สวยที่สุด เป็นคอนโดมิเนียมที่สร้างขึ้นมาใหม่อีกหลังหนึ่ง แต่มีความสูงประมาณ ๑๘ ชั้น ก็บังทิวทัศน์คนเดิมที่ซื้อมาหมด ก็มีการฟ้องร้องกันขึ้นว่า สร้างขึ้นบังทิวทัศน์ได้หรือ กรณียังนี้เป็นเรื่องที่ตัดสินความได้ยากมาก แต่โดยที่จริงแล้วในต่างประเทศก็มีสิทธิในเรื่องนี้ แต่ของเรจะเป็นอย่างไร ก็ไม่ทราบ เพราะว่า เป็นเรื่องที่ฟ้องร้องกันแล้ว แล้วก็ตัดสินยาก ต้องเอาผู้เชี่ยวชาญไปพูดกันอยู่มากเหมือนกัน แล้วประเด็นที่สำคัญที่สุดที่เห็นในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น มีตึกหลังหนึ่งที่สร้างขึ้น ในถนนสายที่ ๕ ในนครนิวยอร์ก เป็นตึกที่พัฒนาขึ้นใหม่ เจ้าของตึกที่พัฒนาขึ้นใหม่ต้องไปซื้อพื้นที่อากาศ หรือว่าบนบริเวณบนอากาศที่จะมองจากตึกที่เซนต์ปาร์ค ก็จากตึกที่ฟิฟท์ อเวนิว (Fifth avenue) มองเห็นเซนต์ปาร์ค ได้ ก็ไปทำความตกลงว่า จะขอที่จะสร้างตึกได้ ขอให้สร้างตึกไม่เกินจำนวนชั้นที่เขาจะมีอพาร์ทเมนต์ (Apartment) เหนือตึกของเขาขึ้นไป เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี เพื่อไม่ให้สร้างตึกที่สูงบังหน้าตึกของเขา ก็มีกรซื้อขายพื้นที่เหนืออากาศกัน ได้โดยต้องใช้เงินให้ประมาณในราว ๑.๕ ล้านดอลลาร์ ให้แก่เจ้าของที่ดินที่อยู่ข้างหน้า

เพื่อจะไม่ให้สร้างอาคารสูงไปกว่าชั้นที่เขาเริ่มสร้างอพาร์ตเมนต์แล้วสูงขึ้นไป ก็ทำให้ผู้ที่ซื้ออพาร์ตเมนต์สามารถจะขึ้นไปอยู่โดยมองเห็นทิวทัศน์เขนทรีค ปาร์ค ได้ โดยคนที่อยู่ข้างหน้านั้นจะไม่สร้างตึกขึ้นไปถึง เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่เราผลประโยชน์กันได้ อีกเหมือนกันสำหรับในต่างประเทศ ฉะนั้นไม่ว่าจะานคิดหรือได้คิดก็ตาม ถ้าให้ความยุติธรรมแก่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์แล้ว ก็น่าจะเป็นกฎหมายที่กว้างและให้ประโยชน์อย่างยุติธรรมแก่ผู้ครอบครองทรัพย์สินทุก ๆ คน เพราะฉะนั้นกระผมขอกราบเรียนเป็นข้อสังเกตไว้ว่า กฎหมายอสังหาริมทรัพย์ วิกว้าง ๆ ก็จะต้องมีประโยชน์ต่อประชาชนผู้ใช้สิทธิของตน ไม่ว่าจะบนดิน บนพื้นดิน ได้ดิน หรือเหนือดินก็ตาม ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : เชิญคุณศิริ ครับ

นายศิริ เกวลินสฤทธ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ศิริ เกวลินสฤทธ์ สมาชิกวุฒิสภา กระผมเองขอสนับสนุนเต็มที่สำหรับกฎหมายฉบับนี้ อย่างที่ท่านสมาชิก ผู้ทรงเกียรติได้กล่าวไปแล้วหลายท่าน เพราะเหตุว่า ในปัจจุบันนี้เรายังไม่ได้มีกฎหมายใช้บังคับในเรื่องแดนกรรมสิทธิ์ของบุคคล ทั้งเหนือพื้นดินและใต้พื้นดิน พระราชบัญญัติเวนคืนที่ใช้อยู่ในขณะนี้นั้น มุ่งบังคับเฉพาะตัวกรรมสิทธิ์ที่ดินเท่านั้น เพราะฉะนั้นการที่ได้ร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้น กระผมคิดว่า แม้จะเข้าไปสักนิดหนึ่ง ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ กระผมเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ จะช่วยให้หน่วยงานของรัฐ รับผิดชอบการตกลงกับเจ้าของที่ดิน ในกรณีที่จะต้องใช้แดนกรรมสิทธิ์ใต้พื้นดิน หรือว่าบนอากาศเหนือพื้นดินอย่างที่ท่านสมาชิก ผู้ทรงเกียรติได้กล่าวไปแล้วได้ โดยการตกลงกันในการจดทะเบียนภาระคิดค้นในอสังหาริมทรัพย์

อีกประการหนึ่ง กระผมเห็นว่า ในกรณีที่จะใช้แดนกรรมสิทธิ์นั้น ก่อนข้างจะเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาพอสมควร เพราะเหตุว่า เป็นเรื่องใหม่สำหรับเรา ถ้าเป็นจะต้องพิจารณาในเรื่องการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินว่า เราจะถือเกณฑ์อย่างไร ในกรณีที่ต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนให้เกิดความถี่ในธรรมต่อเจ้าของที่ดิน ในกรณีที่ต้องใช้แดนกรรมสิทธิ์ของเขาใต้พื้นดิน ในหลักของเรื่องแดนกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เราทุกคนได้ศึกษามาว่า แดนกรรมสิทธิ์นั้น หมายถึงแดนกรรมสิทธิ์

เหนือขึ้นไปในอากาศ ก็อนับจากจุดตั้งฉากของมุมเขตที่ดินขึ้นไปในอากาศ หรือใต้พื้นดินกับมุมเขตที่ดินลงไปใต้พื้นดินในแนวตั้งฉาก ซึ่งก็ไม่ทราบว่าจะส่งไปใต้พื้นดินจะถึงจุดศูนย์กลาง หรือแกนของโลกอย่างไรหรือไม่ หรือเหนืออากาศขึ้นไปนั้นอาจจะไปเจอจักรวาลอีกจักรวาลหนึ่งหรือไม่ เพราะฉะนั้นเรื่องการใช้แดนกรรมสิทธิ์ กฎหมายต่างประเทศหลายฉบับก็มุ่งกำหนดแนวทางเอาไว้ว่า แดนกรรมสิทธิ์นั้น ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สามารถใช้สอยขุดล้อมครอบครองได้เท่านั้น ใต้พื้นดินลงไปอาจจะดอกเข็มทำอะไรลงไปก็ได้ แต่ถ้าลึกเกินไป อยู่ในแกนใต้ดินไม่สามารถจะทำอะไรได้ ซึ่งจะถือว่าเป็นแดนกรรมสิทธิ์ที่ผู้หนึ่งจะใช้ประโยชน์หรือใช้สอยนั้นก็คงจะไม่ได้เหมือนกัน จะเห็นได้ชัดว่า กฎหมายสิงคโปร์ การจ่ายเงินค่าทดแทนได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ในกรณีการสร้างอุโมงค์ผ่านที่ดินของเจ้าของที่ดินไป ถ้าหากว่าไม่ทำความเสียหายหรือความกระทบกระเทือนให้เกิดขึ้นกับเจ้าของที่ดินแล้ว รัฐไม่ต้องจ่าย หรือกฎหมายออสเตรเลียของรัฐนิวเซาท์เวลส์ ก็ถือแนวทางเช่นเดียวกันกับกฎหมายของสิงคโปร์ว่า ถ้าการสร้างอุโมงค์ผ่านใต้ดิน ไม่เป็นเหตุให้เจ้าของที่ดินได้รับความเสียหาย หรือได้รับความกระทบกระเทือนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว รัฐไม่มีหน้าที่ที่จะต้องจ่าย แต่กฎหมายฝรั่งเศสได้จำกัดระยะเอาไว้ชัดเจนว่า ถ้าลึกลงไปเกิน ๓๐ เมตรแล้ว ก็ไม่ต้องจ่าย แต่ถ้าหาก ต่ำกว่า ๓๐ เมตร ก็ถือเอาระยะว่า ควรจ่ายก็เปอร์เซ็นต์ คิดว่าเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญเช่นกันของฝากผ่านท่าขนทรายกรมนครีด้วย เพราะเหตุว่าในเรื่องนี้จำเป็นจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดิน และในขณะที่เดียวกันก็ต้องรักษาประโยชน์ของรัฐไว้ด้วยเช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ธรรมชาติหรือพระเจ้าประทานมา การที่กฎหมายกำหนดให้ใครมีกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิแก่ไหนเพียงไรนั้นย่อมเป็นไปตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นการจ่ายค่าทดแทนนั้นควรจะต้องอยู่ในความถูกต้องและเป็นธรรม กระผมมีข้อสังเกตอยู่ ๒ - ๓ เรื่องด้วยกันครับ

ในเรื่องแรกก็คือว่า การที่กฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขถ้อยคำ คำว่า ภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ เป็นภาระในอสังหาริมทรัพย์นั้น ใครขอเรียนถามว่า ภาระในอสังหาริมทรัพย์ จะถือว่าเป็นทรัพย์สิน ความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ หรือจะถือว่าเป็น ถ้อยคำที่บัญญัติขึ้นเป็นพิเศษ มุ่งจะให้เป็นกฎหมายเฉพาะในการที่จะดำเนินการตามกฎหมายนี้ เรื่องนี้ก็เป็นประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นข้อที่สงสัยอยู่

ในประเด็นที่ ๒ เรื่องการจ่ายค่าทดแทนให้บุคคลบางคนตามมาตรา ๒๕ นั้น เรื่องนี้ขอฝากด้วยว่า กรณีที่จ่ายให้แก่เจ้าของไม้ยืนต้น ซึ่งความจริงไม้ยืนต้นถือว่าเป็นส่วนควบ คิดอยู่กับที่ดินหรือตัวกรรมสิทธิ์อยู่แล้ว ปัญหาก็คือว่า จะจ่ายซ้ำหรือไม่ หรือกรณีที่เป็นเจ้าของโรงเรือนในที่ดิน กับกรณีที่เป็นผู้เช่าที่ดิน กระผมเกรงว่า อาจจะมีการซ้ำซ้อนกัน จะเป็นเหตุให้รัฐต้องจ่ายเงินเพิ่มหรือไม่เพียงใด เรื่องนี้คงจะต้องฝากไว้กับกรมการที่ดินด้วย

ในเรื่องของการจ่ายค่าทดแทนกระผมเป็นห่วงมาก เพราะเหตุว่า เรื่องนี้ไม่ได้มีรายละเอียดเอาไว้ จำเป็นจะต้องไปออกกฎกระทรวง เพราะว่าบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เขียนหลักเกณฑ์เอาไว้กว้าง ๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องฝากรัฐบาลไว้ด้วย ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คุณศรีสว่าง เชิญครับ

นางสาวศรีสว่าง พ่วงศ์แพทย์ : ท่านประธานวุฒิสภาคะ ศรีสว่าง พ่วงศ์แพทย์ ค่ะ โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนที่เกี่ยวข้องมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีการมรดกในที่ดิน จะเป็นงานอากาศ ได้ดินอะไรก็ตาม ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เราได้มีแนวคิดที่จะให้มีการทำประชามติ เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบเหล่านี้ซึ่งยังขาดอยู่มากในประเทศไทย ดิฉันไม่แน่ใจว่าสภาผู้แทนราษฎร ได้มีกระบวนการนี้หรือไม่ ถ้าจะให้มีการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ต่างรอบคอบถี่น่าจะได้มีกระบวนการที่เอื้อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คุณหญิงชนิด์ เชิญครับ

คุณหญิงชนิด์ ปิยะชุต : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพคะ ดิฉัน ชนิด์ ปิยะชุต สมาชิกวุฒิสภา ดิฉันเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาราษฎรให้สามารถคล่องและเป็นไปได้ แต่ดิฉันอยากจะขอทราบเรียนว่า การที่รัฐเสนอพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น ถ้าหากได้รับการพิจารณาจากทั้ง ๒ สภาด้วยความเห็นชอบ ก็จะช่วยแก้ไขพระราชกฤษฎีกาที่ออกมาในลักษณะที่รีบด่วน โดยเฉพาะในมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ การให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณสุขผู้ใช้ระบบขนส่งมวลชน และการดำเนินธุรกิจ

ซึ่งถูกแทนเป็นกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว เพราะเท่าที่ผ่านมา นั้น ได้อาศัยพระราชกฤษฎีกาที่ออกมาอย่างรีบด่วนนั้นมีความไม่เป็นธรรมอยู่หลากหลายมากทีเดียว เพราะเหตุว่า ไบมาตรานี้จะเห็นได้ชัดว่า ให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนผู้ใช้ ระบบขนส่งมวลชน และการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว ซึ่งก็กลมกลืนวิถีวิถีของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ผ่านมาว่า การที่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องนั้น ได้มีการจะเวนคืนที่ดินของภาคเอกชนไปทำธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เนื่อง อย่างเช่น สว่างคอมเพล็กซ์ (Complex) สร้างศูนย์การค้า หรือกิจการอื่นซึ่งไม่เป็นธรรม เพราะจะอ้างว่าเกี่ยวเนื่องเพราะจำเป็น ซึ่งผู้ที่ได้รับสัมปทานที่มองว่า รายได้อาจจะไม่พอกับรายจ่าย จึงจำเป็นต้องสร้างกิจการหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ทับกับค่าใช้จ่าย ด้วยเหตุนี้ฉันจึงอยากจะขอทราบเรียนว่า พระราชบัญญัติที่จะออกมาฉบับนี้จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน และนครรัฐด้วยมีหลายประการที่ฉันมีประสบการณ์มา ในการที่จะออกพระราชบัญญัติเวนคืน ได้ทำจดหมายแจ้งมาว่า จะเวนคืน ๑๐๐ ตารางวา แต่จะต้องใช้พื้นที่ถึง ๕ ไร่ ในระหว่างที่จะก่อสร้าง ซึ่งฉันคิดว่าไม่เป็นธรรม โดยที่จะใช้พื้นที่ของฐานของผู้ที่ประกอบการนั้นไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ การใช้พื้นที่ของผู้ที่ประกอบธุรกิจที่มีเหลืออยู่ทั้งหมด เพื่อเอาไปใช้ในระหว่างก่อสร้าง โดยไม่คำนึงว่า ธุรกิจนั้นจะสามารถยืนอยู่ได้หรือไม่ ฉะนั้นฉันคิดว่า พระราชกฤษฎีกาที่ผ่านมา เป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎร เพราะฉะนั้นร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ไม่ใช่ปล่อยให้โอกาสที่มีพระราชบัญญัติออกมา หรือประกาศพระราชกฤษฎีกาออกมา แล้วก็สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ประกอบการอย่างไม่เป็นธรรม นอกจากนั้นยังไม่คำนึงถึงว่า ผู้ประกอบการนั้นจะสามารถมีชีวิตอยู่ได้หรือไม่ กิจการนั้นจะสามารถดำรงอยู่ได้หรือไม่ เพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้จะอยู่คู่กับประเทศอีกหลายสิบปี ดังเช่นพระราชบัญญัติโรงแรม และพระราชบัญญัติอื่น ๆ อีกหลายฉบับซึ่งใช้มาเป็นระยะเวลาหลายสิบปี ฉะนั้นจึงใคร่จะขอทราบเรียนท่านประธานฯ ที่เคารพว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้จำเป็นที่จะต้องสร้างความเป็นธรรม ไม่ใช่จะเอาเวนคืนเพียงเท่านั้น แต่จะต้องให้ระยะเวลาถึง ๕ ปี โดยไม่ให้โอกาสผู้ประกอบการสามารถที่จะมีชีวิตอยู่ได้ ถ้าหากว่า ใช้พระราชบัญญัติ ซึ่งเสมือนเป็นคาบอาญาสิทธิแล้วผู้มีส่วนนี้ที่จะใช้ฉบับนี้ ก็ใช้โดยไม่คำนึงถึงชีวิต และความเป็นอยู่ของ

ประชาชน คิดฉันคิดว่า ไม่มีความเป็นธรรม จึงขอกราบเรียนว่า คิดฉันเห็นด้วยกับการที่จะมีพระราชบัญญัติ เพื่อขยายข้อความของพระราชกฤษฎีกาที่กำลังใช้อยู่ปัจจุบัน ให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทุกฝ่าย แล้วสามารถที่จะสร้างความเจริญให้แก่ประเทศหรือส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะก็จะเป็นพระคุณต่อประเทศอย่างมหาศาล คิดฉันขอกราบเรียนแก่นี้ละ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : เชิญท่านรองนายกรัฐมนตรีครับ

นายสมัคร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม สมัคร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้ดูแลกิจการนี้ แล้วดูแลเรื่องการเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ด้วย ขอเรียนตอบข้อสงสัยของท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านสมาชิกวุฒิสภาวิชัยสอบถามเรื่องเกี่ยวกับ มีการตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องผลกระทบล้างแวดล้อมหรือไม่ ขอเรียนว่า มีกำหนดไว้แล้วในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งการกำหนดราคานั้นก็ต้องไปทำไว้ข้างนอก พระราชบัญญัติจะต้องใช้ไปนานานราคาต่าง ๆ นั้นถ้าออกเป็นกฎกระทรวงจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ในระยะหลัง ถ้ากำหนดราคาไว้ในนี้แล้วจะทำให้เกิดความยุ่งยาก เพราะว่าจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงราคา

ขอเรียนตอบท่านสมาชิกวุฒิสภา พิชัย วาสนาส่ง เรื่องกรณีที่ดินไปผ่านแล้วตกลงกันว่าอย่างไรนั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับบ้านเรา ในต่างประเทศนั้นก็เป็นการร่วมมือกันระหว่างกิจการรถใต้ดินกับห้างร้าน แล้วเขาจะทำของเขาไปลงข้างใต้เป็น Budget store (Budget store) ลงไปข้างล่างหน่อย จะมีการเชื่อมเข้า แล้วได้ประโยชน์หลายสถาน เพราะเหตุว่าข้างบนอาจจะไม่มีคนตก หรือว่าจะมีอะไรต่าง ๆ ไม่สะดวกหนาแน่น ข้างล่างลงรถแล้วเข้าห้างได้เลย จากห้างก็เข้ารถ เรื่องนี้เป็นของใหม่สำหรับบ้านเรา ความลึกของเรา ๒๐ เมตร ในช่วงตรงนั้นระดับที่เป็นขนานเขาก็ประมาณ ๑๐ เมตร เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อว่า ศูนย์การค้าใหม่ชั้นใต้ดิน (Basement) ลงไปขนาดสัก ๒ ชั้นลงไปก็พอต่อเชื่อมได้ เรื่องนี้ก็ต้องเป็นของใหม่ที่จะได้แรงจากคนกันต่อไป ขอขอบคุณท่านสมาชิกวุฒิสภาที่ให้ข้อมูลไว้ เพราะเจ้าหน้าที่จะต้องเจอกับเรื่องนี้แน่นอน สายที่จะผ่านไปอย่างไรนั้น ศูนย์การค้าอาจจะลงไปทีหลัง บางแห่งแยกเข้าไปใกล้ ๆ อาจจะทำเป็นทางเดิน เชื่อมต่อถึงกัน (Corridor) อย่างไรก็ตามแต่ครับ เรื่องนี้ต้องเป็น

ประโยชน์ของทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะว่า ทางรถไฟก็คงอยากได้ผู้โดยสาร ทางศูนย์การค้าก็อยากจะได้คน เพราะฉะนั้นที่จะทำอย่างนั้นก็ต้องตกลงกันว่าประโยชน์เป็นของใครอย่างไร เขาคงจะต้องเริ่มเจรจากันว่า จากขอบเขตไหน ถ้าเปิดช่องนั้นแล้วใคร จะเอาตรงนั้น ใครเป็นคนก่อสร้าง ระบบไหนใครจะช่วยดูแล เรื่องนี้ก็เป็นของใหม่ที่จะต้องดำเนินการกันต่อไป

เรื่องกรณีของความสูงของสายไฟฟ้าต่าง ๆ ที่ยกตัวอย่างไว้นั้น เป็นความจริงว่า เรามีกฎหมายที่ใช้เป็นแนวเอาไว้แล้ว กฎหมายเวนคืนของเราทั่วไปเวลาที่เราใช้เกี่ยวกับเวลาที่จ่ายค่าเวนคืน ตรงไหนมีเสาไฟฟ้าแรงสูงจ่ายเงินแค่เพียง ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของราคาประเมิน แต่ว่าให้สิทธิเอาไปทำอาคารชั้นเดียวเต็ม ๆ ได้ หรือเป็นลานจอดรถได้ เพราะฉะนั้นก็เป็นเรื่องประนีประนอมกัน แล้วก็เป็นการอนุโลมใช้ แต่พอถึงคราวนี้เราไม่มีตัวบทกฎหมายจริง ๆ การดำเนินการครั้งนี้ได้ดูตัวอย่างจากประเทศใกล้เคียงของเรา เช่น สิงคโปร์ ช่องก ในยุโรปก็ดูจากฝรั่งเศส เพราะฉะนั้นก็ลำดับแต่ละชั้นแต่ละเชิงใช้กฎหมายของฝรั่งเศสเป็นตัวหลัก ซึ่งจะเห็นว่า โกลด์คิงมาก ๓ - ๕ เมตร ให้ทำไร ลึกไปเท่าไร เลข ๓๐ เมตรแล้วก็เป็นอย่างฝรั่งเศสไม่ให้ ของเราก็คงจะใช้ในลักษณะเดียวกัน แต่ต้องดูที่กฎกระทรวงว่า จะทำอย่างไร ปัญหาอยู่ที่ว่า ความลึกนั้น จริง ๆ เรากำหนดไว้ ๒๐ เมตร ก็มี ๒๕ เมตร ก็มี ตรงไหนถ้าซ้อนกันอาจจะลงไปถึง ๓๐ - ๔๐ เมตร

กรณีที่ทำนวมสมาชิกวุฒิสภาที่ชัยเป็นห่วงเรื่องแผ่นดิน ที่จะต้องมีเตรียมไว้นั้น ความจริงการขออนุญาตในระยะหลัง การสร้างตึกสูง เอกสารจะอยู่ที่ กทม. ทั้งนี้ตรวจสอบได้ เพื่อเขาทำเขาก็จะต้องดูไปตามเส้นทาง จริง ๆ เขาขอมจะไปใช้แบบเก่าที่ทำกันคือ จีบแนวถนน เพราะได้แนวถนนจะไม่มีเสาเริ่มยาว ๆ จะไปมีตรงคอสะพาน สะพานส่วนมากของเราก็คือเป็นสะพานเก่า ความลึกของเสาเข็มประมาณ ๑๘ เมตร ๒๐ เมตร ไม่เกิน จริง ๆ ระยะหลังถ้าถือเป็นอาคารใหญ่ ๆ บางครั้งที่ใช้เข็มเจาะ พวกเลขของ (Caisson) ที่ดินลงไป ถึง ๔๕ เมตร ก็มี เพราะฉะนั้นผมมักจะบอกเขาเสมอในฐนะที่มากดูแลเรื่องนี้ว่า ถ้ามันไม่เข้าเป็น และถ้ามันจะไม่ออกนอกแนว (Swing) จนเกินไป เราไม่จำเป็นจะต้องวิ่งไปตามมุมเพื่อจะให้สถานีเกิดตรงนั้น สถานีอาจจะย้ายจากตรงสี่แยกไปข้าง หรือทำให้เกิดชุมชนใหม่ ผู้คนจะมาใช้ เราสามารถจะเทียบเงินไป เพราะกรุงเทพฯ

ถ้าเรามาวางแล้วจริง ๆ ดึกสูงจะอยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อน เพราะฉะนั้นถ้าเราจะให้ผ่านสี่แยก ไขนอย่างไรรันนั้นไม่จำเป็นจะต้องจำแนวงถนน ถ้าเสียว่าไม่จับแนวถนน การดำเนินการก็จะไม่ลำบากเท่าไรนัก เพราะว่า จะยุ่งยากตรงเวลาทำสถานีเท่านั้นที่ยังจะต้องทำเป็น คัดแอนดคัฟเวอร์ (Cut and cover) คือเจาะลงไปก่อนแล้วปิด แต่ว่าถ้าเป็นกรณีท่อธรรมชาติ แล้วเราจะใช้หัวเจาะ ซึ่งเราก็ได้ทำล่าสุดกว่าเขา ปิดก่อนสิงคโปร์ ปิดก่อนฮ่องกง ถึงกับไอร์แลนด์แล้ว ถ้าสิ่งจะต่อสายใหม่ สังกงก็จะต่อสายใหม่แล้ว เราก็เพิ่งจะเริ่มค้น พรงุ่นนี้เข้าจะเริ่มเจาะที่คลองเคย ขอเรียนว่าเรื่องนี้เราก็ได้อาโมส่งตรงที่ว่า ได้ใช้เครื่องมือ ที่ทันสมัยที่สุด รถไฟใต้ดินมีมาแล้ว ๑๓๓ ปี ในอังกฤษสมัยก่อนก็ใช้อัดอัมกัน แล้วก็เจาะ แล้วเอาระเบิดใส่ลูกเล็ก ๆ ระเบิดเปิดทางไป จนกระทั่งสุดท้ายเรามีระบบเครื่อง ขุดชนิดใหม่ที่เรียกว่า ไฮโดรชิลด์ (Hydro shield) คือมีตัวขุดเป็นทรงแบบจรวด นอนลงไป ในพื้นดิน คือขุดแห่งสี่เหลี่ยมลงไป ลึกลงไป ๒.๕ เมตร หรือ ๕๐ เมตร ตามความ ต้องการ แล้วก็วางราง แล้วจรวดตัวที่สร้างขึ้นมานี้วางลงไป แล้วมันก็จะเริ่มเจาะเข้าไป เลย จะอิฐ หิน ดิน ทราช มันจะเจาะ เมื่อเจาะเสร็จแล้วก็เอาน้ำใส่ ไฮโดรชิลด์ แล้วมันจะ เอาใส่สายพานออกมาข้างหนึ่ง ส่วนอีกข้างหนึ่งก็จะเอาคอนกรีตผสมเกือบจะสำเร็จเข้าไป สำหรับไปพ่น (Spray) ก่อน แล้วต่อไปก็เห็น ที่เขาเรียกว่า ฮาล์ฟ (Half) เป็นชั้น ๆ ถ้าตัดลงไปก็ ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๘ ชั้น สุดแต่แต่ว่าความกว้าง ๕ เมตรกว่า อาจจะใช้ ๕ - ๖ ชั้น ๘ เมตร อาจจะใช้สัก ๘ - ๘ ชั้น ๑๑ เมตร ยังมีเคยกับหัวคิวใหญ่ เพราะฉะนั้นเมื่อ ขุดเสร็จแล้วจะวางบีบ ๆ ก็จะขึ้นกันในตัว แล้วเขาก็พลัดกันทางน้ำเข้าอีกทีหนึ่งเราก็โชคดี ว่า ได้ใช้เทคโนโลยีล่าสุดคือไฮโดรชิลด์ ขณะนี้เข้าแล้ว ๒ ชุด ใช้ ๘ ตัว เพื่อต้องการให้ เร็วขึ้น เวลาการทำงานจะอยู่ใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ นอกจากถึงตรงไหน ถึงตรงสถานี ระยะ ๒๐ เมตรนั้น ความกระเทือน ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พิชัย ได้ถามนั้นก็ถือว่า ลงไปใน จุดที่อยู่ดินแข็ง จริง ๆ แล้วเป็นเปลือกหุ้มอยู่ เพราะฉะนั้นเมื่อปลอกหุ้มอยู่ทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว ทั้งหลายทั้งปวงจะอยู่ในปลอก ดังนั้นก็จะนอนอยู่บนดินธรรมดา การเวียนเทียนนี้ เราเคยเทียบเคียงกับทางยุโรปไม่ได้ เพราะที่ไปดูที่ฝรั่งเศสนั้น เเจาะวัน ๑๘ ๑๘ เมตร เท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหิน ผมเคยลงไปดู ๕๐ เมตร ได้กรุงปารีส ก็เห็นหน้าไว้วันละ ๑๘ เมตร แต่ว่า เชื้อดินของกรุงเทพฯ นี้จะเทียบเท่าสิงคโปร์ เราอาจจะอ่อนกว่าสิงคโปร์ หน่อยหนึ่ง เทียบกับฮ่องกงนั้นก็เป็นเกาะ ทางฝั่งเกาะฮกเกี้ยนนั้น ดินก็คล้ายกัน แต่แข็ง

กว่าเราหนอย ที่เซียงไฮ้จะใกล้เคียงมากกว่า เมื่อสร้างเสร็จและ ดำเนินการแล้ว ไม่มีรายงานเรื่องการเช่าหรือการกระเทือนอะไรขึ้นข้างบน เพราะฉะนั้นความทันสมัยทั้งหลายทั้งปวง ในการก่อสร้างระบบนี้เราเอามาหมด เรียกว่าใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดของโลก เขามี แม้อ่องกงซึ่งทำเสร็จก่อนสิงคโปร์ ความปลอดภัยของอ่องกงก็ยังไม่มีเท่าไร เพราะว่าคุณยังผลึกคนตกตามสถานีได้ แต่สิงคโปร์ที่เพิ่งเสร็จทีหลัง ใช้เทคโนโลยีฝรั่งเศส มีตัวพลาสติกซีล (Plastic seal) มากันไว้ เวลาารถจอดเบรกคอมพิวเตอร์ พลาสติกเปิดประตูรถก็เปิดคู่กันพอดี ของเราก็จะเป็นเทคโนโลยีระดับนั้น เพราะฉะนั้นความเรียบร้อยเรื่องทั้งหมดนี้พอไว้วางใจได้ ส่วนเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าต้องทำต้องมีรายงานเรื่องนี้ แล้วก็ทางสิ่งแวดล้อมเขาก็ดูแลดีเหมือนกัน เรื่องพรรคอย่างนี้ เขมเข้มงวดกวดขัน ผมเป็นรองประธานอยู่ ก็พอจะทราบเรื่องนี้ดี ขอเรียนยืนยันว่า ความเป็นห่วงต่าง ๆ นั้นก็พอจะคลายได้ ที่คอมเมื่อสักครู่นี้ก็ของท่านสมาชิก วุฒิสภาศรีสว่าง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมมีคนสำคัญ ๆ ซึ่งไม่ค่อยปล่อยอะไรง่าย ๆ แล้วมันจะมีการรายงานซึ่งเกินมาตรฐาน คือไม่ใช่เขียนรายงานเอง จะต้องจ้างบริษัทมาทำ เมื่อทำรายงานแล้ว จะนำไปเข้าประชุมอีกครึ่งหนึ่งก่อนจะอนุมัติ แต่ในส่วนที่ดำเนินการอยู่ขั้นต้นเวลานี้ก็หมายความว่า นอกเหนือจากตรงนั้น คือไม่แน่ใจว่า ที่ทำไปนั้นยังไม่ต้องอยู่ในรายงาน แต่ว่า ตอนที่จะต้องส่วนตรงไหน ส่วนตรงสถานี ส่วนจะตัดส่วนโค้งอะไรต่าง ๆ นั้น จะต้องมียารายงานสิ่งแวดล้อม

กรณีสุดท้ายของคุณหญิงชนัดดี ก็อยากทราบเรียนว่าทราบคนก็ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาก่อน แล้วจึงมีเส้นทาง มีขอบเขต จัดไปก็ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดให้ตรงไหนจริง ๆ เท่าไร ก็ออกพระราชบัญญัติทีหลัง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าคนละส่วน แต่อาจจะมีส่วนประกอบเข้าไปถึงตรงที่คุณหญิงได้บ่นเมื่อสักครู่นี้ด้วย จริง ๆ ก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติการ เรื่องนี้ก็ยังคงอยู่ในระหว่างเจรจากัน เป็นเรื่องที่ ไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก ธุรกิจของโรงแรมอยู่ตรงนั้นก่อนก็จริง แต่ถ้าตั้งสถานีตรงนั้นก็เหมาะสม หากที่ตั้งโรงแรมเป็นห้างสรรพสินค้า (Department store) ก็อาจจะพูดกันในอีกแบบหนึ่ง เพราะเป็นประโยชน์ร่วมกัน แต่ว่าจริง ๆ แล้ว เราไปพักข้างหน้าโรงแรม คนที่พักโรงแรมคงไม่เดินได้คันคงไม่ออกมาเข้าตามฟุตตามฮอต เพราะฉะนั้นกรณีนี้ ความสัมพันธ์กันก็ไม่มี จริง ๆ ก็คือได้มีการแก้ไข เหตุผลที่ไปทำก็คือว่า การออก

แบบเบื้องต้น ไปไว้สะพานลอยอยู่ตรงนั้น เรื่องนี้ผมก็เคยพูดกับ กทม. ตั้งแต่แรกแล้วว่าอย่าทำให้ได้หม กิ่งลึงหรือ พอดสะพานลอยเชื่อมให้มาอันหนึ่งก็ทำต่อเลย บอกตรงนี้โครงการมีมาก่อนก็ไม่เชื่อ ก็ไม่ฟัง ก็ทำลงไป เมื่อทำลงไปแล้วเกิดปัญหาคือว่า มีแห่งตรงกลางอยู่ตามตัวข้างล่าง เสาเข็มของทางยกระดับของ กทม. เพราะฉะนั้นเขาก็เกิดออกแบบให้ถ้ำในท่อ ๒ ท่อ ซ้อนกัน ธรรมชาติท่อหนึ่ง ๕.๖ เมตร วางข้างบนท่อหนึ่ง ข้างล่างท่อหนึ่ง สถานีก็จะเป็น ๒ ชั้น ทางฝ่ายที่ดำเนินการคนที่เกี่ยวข้องก็จะเอาตัวสถานีมาไว้หน้าโรงแรมของคุณหญิงท่าน ก็จะกินที่กินมโหฬาร เมื่อผมมาทำหน้าที่คุณเล็กก็ได้เจรจาความ อธิบายความก็ไม่ฟัง ขณะนี้จึงเป็นอันว่า จะต้องใช้เนื้อที่ตรงนั้น ประมาณ ๑๐๐ ตารางวา ที่จะใช้เนื้อที่ตรงนั้นก่อน ๑๐๐ ตารางวา เขาก็ยังต้องมีความจำเป็น เขาจะตั้งรั้วกันไว้หรือต้องให้โรงแรมอยู่ได้โดยไม่กระทบกระเทือน ไม่ให้ใครมาทำอะไรได้ ก็กำลังดำเนินการถึงขั้นยังเจรจากันอยู่ว่า จะเป็นไปได้หรือไม่ ที่ตัวสถานีจะไปอยู่อีกสักแห่ง ทางสวนจุมฯ ทางเทคนิคเขาก็อ้างว่า มีท่อใหญ่ประปรายใหญ่แต่เริ่มอยู่ตรงนั้น ผมก็ไม่ใช่ว่าจะไปเที่ยวคิดออกแบบกับเขาด้วย ทำเป็นรืทอนิ่งวอลด์ (Retaining wall) ขนาดใหญ่เพื่อจะกันท่อไว้ไม่ให้ร่วงลงไป คนจะไปตายข้างล่าง ก็ยังพูดจាក់มอยู่ ระหว่างนี้ข้อคิดของคุณหญิงก็จะได้รับการพิจารณา เพราะการก่อสร้างยังไม่ไปถึงตรงนั้น แล้วการแก้ไขแบบการดูแลต่าง ๆ ก็ยังคงจะเป็นไปได้ แต่เขาเห็นว่า มุมนั้นเป็นมุมที่เหมาะสม จริง ๆ แล้วถ้าเมื่อว่า จะทำอะไรไป เขาก็ลองแก่งัดตามสมมุติเหมือนกันว่า ตามจริง ๆ เตอะ ถ้าตรงกันข้ามโรงแรมคุณหญิงมีอีกโรงแรมหนึ่ง สมมุติว่า มีโรงแรม อยู่ทั้ง ๒ ฟากถนน ผมจะวินิจฉัยอย่างไร ผมก็บอก โอ.เค. เวลาไม่มี ว่าไม่มีที่แล้วกัน แต่ว่ามีที่หน้าอยู่อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ยังไม่จบ ต้องให้โอกาสคนที่นั่งดูแลตรงนี้ อย่างไรก็ตามก็ต้องรักษาผลประโยชน์ของคุณหญิงครับ แต่ปัญหาก็คือว่า ไม่อยากให้คุณหญิงได้ใช้ถ้ำอีกกว่า เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่ง แล้วเริ่มแก่งัดอีกกลุ่มหนึ่ง คนที่จะใช้รถจำนวนมากมายมหาศาล ผมจะไม่พยายามเอ่ถึงเรื่องนี้ โดยจะไม่เอากลุ่มใครมาหักล้างกลุ่มใคร แล้วไม่อยากจะว่า ผลประโยชน์ใครไปทับผลประโยชน์ใคร หน้าที่ของผมคือว่า ต้องป้องกันไม่ให้ผู้คนที่เขาทำมาหากินโดยสุจริตต้องถูกกระทบกระเทือนโดยไม่ควร จะเสียเข้าไปเท่าไรก็แล้วแต่ ถ้าสมมุติเวลาให้ไม่เสียได้ ผมก็จะย้ายไปไว้ฟากตรงกันข้าม ผมยังพยายามอยู่ ก็เจรจาอย่างนี้ เพราะว่า เขาไปออกแบบไว้เบื้องต้น ๒ ท่อซ้อนกัน ก็หมาย

ความว่า ตัวสถานีต้องเป็นสองชั้น (Double deck) อีกชั้นอยู่ข้างล่าง อีกชั้นอยู่ข้างบน แต่จริง ๆ ถ้าอยู่ ๒ ข้าง สถานีอยู่ตรงกลาง เขามอบทำไม่ได้ เพราะคิด เรื่องนี้ยังไม่จบครับ แล้วที่จริงก็ยังไม่ได้เจาะ ยังไม่ได้ปิด ยังไม่ได้ล้อมอะไรเลย ถึงเวลาจริง ๆ แล้วก็ต้องเรียนว่า ถ้าจะต้องเดินไปข้างที่น้อยที่สุดเท่าที่จะพอเป็นไปได้ ทางเข้า ทางออกต้องมีการที่จะไปใช้ ๑๐๐ ตารางวา แล้วไปเพิ่มอีก ๕ ไร่ เพื่อกองวัสดุ อย่างว่าแรก ๆ เป็นไปไม่ได้เลย ไม่ว่าผมจะยังอยู่หรือผมจะไม่มีอยู่ ก็คงจะไม่มีใครไปทำอะไรที่รังแกกันจนนอกนอกหน้าขนาดนั้น ผมขอเรียนคุณหญิงว่า นอนสบาย ๆ นอนตาหลับ ไม่ใช่ว่า เป็นทุกข์หรือทุกข์ร้อนจนกระทั่งยังไม่ทำอะไรอย่างใด เรากำลังดำเนินการอยู่ครับ แล้วจะให้กระทบน้อยที่สุด แม้เขาจะเอา ๑๐๐ ตารางวา ผมก็ยังคิดว่า ถ้าคุณเจาะทางลงตรงอื่น แล้วก็เส้นทางเชื่อมเดินข้างนอก ไม่ต้องไปใช้ของคุณหญิงท่าน ก็ยังเป็นไปได้ เอาทำไมตั้ง ๑๐๐ ตารางวา ในเมื่อธรรมดาต้องการทางลงประมาณ ๓ - ๔ เมตรเท่านั้นเอง แล้วลงบันไดไปเป็นชานชาลา (Platform) ๑ เป็น ๒ ไม่ต้องใช้ ๑๐๐ ตารางวา ก็แล้วกัน แล้วถึงแม้จะใช่ก็อยู่ได้ที่คุณหญิง จอครดข้างบนก็ยังจอดได้ตามปกติ เพราะต้องการเจาะช่องลงจริง ๆ แล้วต้องการสักประมาณ ถ้าคือ ๔ คูณ ๔๐ ๔ ตารางวา ๑๖ ตารางเมตร แล้วถ้าเจาะ (Loop) ลงไปที่ประมาณสัก ๒๐ ตารางเมตร ถ้าลงไปแล้วแม้จะซ้อนอยู่ได้ที่จอครดคุณหญิงก็ไม่เป็นปัญหาอะไร เพราะเป็นทางเดินลงไปเท่านั้น ข้างบนก็ยังจอดรถได้อยู่ เรื่องนี้ก็ขอความกรุณาเถอะครับ คุณหญิงได้ร้องทุกข์ในที่สุดแล้วก็คือที่รัฐสภา ผมมีหน้าที่ต้องดูแลให้ แต่ขอทราบเรียนว่า โครงการนี้ต้องดำเนินการ แล้วขอเรียนถ้าไว้ตรงนี้ว่า จะกระทบกระเทือนผู้ประกอบกรโดยสุจริต แล้วมีชื่อเสียงอย่างคุณศิธาไปที่คงจะแตะต้องไปน้อยที่สุด ถ้าหลีกเลี่ยงได้ผมจะหลีกเลี่ยงเลย เพราะว่า ไม่ได้ไปไม่ได้เมื่อออกข่าวอะไรในเรื่องนี้ด้วย แต่ขอยืนยันอีกครั้งว่า เราจะป้องกันไม่ให้คนที่หากินโดยสุจริตต้องเสียหาย ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คุณหญิงจะขออีกครั้งหนึ่ง เชิญครับ

คุณหญิงชนัดต์ ปิยะอุย : ก่อนอื่นดิฉันต้องขออนุญาตกราบ ๑ ท่าน

รองนายกรัฐมนตรี ๗ ท่านด้วย ความจริงแล้วดิฉันไม่ได้ตั้งใจที่จะพูดถึงคุณศิธาในขณะนี้ ดิฉันเป็นแต่เพียงอยากจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านรัฐสภา โดยให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่จะถูกเวนคืน และผู้ซึ่งจะได้รับผลกระทบ ดิฉันทราบดีว่า การที่จะเวนคืนนั้นก็ขึ้นอยู่กับ

ระหว่าง ๑๖ ตารางวา ถึง ๑๐๐ ตารางวา แต่เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาได้ให้อำนาจแก่ผู้อำนวยการ รฟม. ในการใช้พื้นที่ที่ดิน ความยาว ๒๐๐ เมตร ความกว้าง ๒๕ เมตร ที่จะสร้างอาคารลงไปถึง ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร ได้พื้นดิน นอกจากนั้นแล้วจะต้องมีพื้นที่ที่จะต้องก่อสร้างด้วย เพราะฉะนั้นตามที่ได้รับแจ้งว่า จะต้องใช้พื้นที่ทั้งหมด ในระหว่างก่อสร้างก็จะต้องเปิดหน้าดิน ฉะนั้นขอไม่ทราบเรียนตลอดกระทบที่จะได้รับ ดิฉันเป็นเพียงอยากจะขอทราบให้ทางสภานี้ได้โปรดพิจารณาพิจารณาว่าพระราชบัญญัติด้วย ถ้าหากว่าทางราชการจะให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และตามความจำเป็นตามกฎหมาย ดิฉันคิดว่าประชาชนทั่วไปยินดีเสียสละที่จะให้งานของรัฐก้าวหน้าด้วยดี เป็นแต่เพียงอย่าให้ ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นเหมือนพระราชกฤษฎีกาที่ได้ประกาศออกใช้ แล้วผู้ซึ่งจะถูกผลกระทบ ไม่มีสิทธิ์ ไม่มีเสียงเลย ทาง รฟม. ได้พูดว่า ผลเสียหายในการที่จะต้องให้พื้นที่ทั้งหมด เรื่องนี้มีเอกสาร มีหลักฐาน เพราะฉะนั้นการที่จะมีที่จอดรถ หรือไม่มีที่จอดรถ ทางฝ่ายราชการไม่มีความรู้ ซึ่งคำลอบเป็นสิ่งซึ่งประตประหารผู้ซึ่งทำงานด้วยความสุจริต และมีได้พื้นที่ข้อกฎหมายเพื่อจะมีธุรกิจเท่านั้น ดิฉันคิดว่า ดิฉันเข้าใจ ๆ หมาย รถมยกรัฐมนตรีท่านก็ได้ให้กำลังใจดิฉันว่า ท่านจะดูแลเรื่องนี้ให้ เรื่องนี้ได้ผ่านมากันระยะเวลาที่เสียแล้ว และขณะนี้ก็มีข่าวจาก รฟม. ว่า ได้มีการเซ็นสัญญา และได้ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดิฉันขอทราบเรียนว่า ดิฉันเป็นผู้หญิง ดิฉันพูดไปไม่เป็นค่ะ เป็นแต่เพียงไม่ได้ทราบเรียนเพื่อประโยชน์สิ่งใดของบริษัทผู้ใด หรือโรงแรมผู้ใด ดิฉันเป็นแต่เพียงของกรมเรียนท่านประธานฯ ดิฉันอยากให้สภานี้ให้พิจารณาด้วยความละเอียดและถี่ถ้วน อย่าให้ร่างพระราชบัญญัติไปเสียสิ่งซึ่งสร้างขึ้นมาโดยไม่ได้อคิดกฎหมาย สิ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์คือส่วนรวมบ้าง ถึงแม้จะไม่ใช่อ้อยเปอร์เซ็นต์ ดิฉันก็เป็นแต่เพียงอยากที่จะให้พิจารณา เพราะมีหลายคำ หลายประโยคในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ควรจะได้รับการพิจารณาด้วยดี ดิฉันขอทราบเรียนขอพระคุณ ๆ หมาย รถมยกรัฐมนตรี ดิฉันมิได้ประสงค์ที่จะสร้างความหั่นเห ในการพิจารณาว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้แต่อย่างใด เป็นแต่เพียงอยากที่จะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่กระทบต่ออำนาจ และสร้างสรรค์บ้าง มิใช่มองแต่ผลประโยชน์แล้วก็เป็นการศึกษา ดิฉันขอทราบเรียนเพียงแค่นี้ค่ะ

นายสมักร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : เมื่อสักครู่นี้ ตอบตกไป ประเด็นหนึ่ง เรื่องคำถามเกี่ยวกับภาวะติดพัน ประเด็นนี้เป็นที่ถกเถียงกันอย่างมาก ตอน ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร มีบางท่านกล่าวหาว่า เป็นการทำลายกฎหมาย แห่งๆ ของบ้านเมืองไทย และเพื่อเป็นการประนีประนอมเรื่องนี้ มีนักกฎหมายระดับ ใหญ่ ๆ เข้าไปอยู่ในกรมการหลายคน แล้วก็ได้ออกมาว่า ใช้เป็นเรื่องเฉพาะรายการนี้ ครั้น ไม่ได้ใช้ราชการทั่วไป

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านสมาชิกฯ ครับ ไม่มีผู้ใด อภิปรายอีก ผมก็จะขอมติที่ประชุมนะครับว่า จะเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วย โปรดยกมือครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นจำนวนมาก)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ ยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ คณะกรรมาธิการ ครับ ท่านรองนายกฯ ครับ จะให้คณะไหนพิจารณา

นายสมักร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : รัฐบาลขอเสนอ คณะกรรมาธิการ วิสามัญ ๒๕ ท่าน ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : รัฐบาลก็ยกครับ

นายสมักร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : รัฐบาลขอเสนอ ๕ ท่านครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ใหมครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่ขัดข้องก็ค้านั้นะครับ เชิญ ท่านรองนายกฯ เสนอ

นายสมักร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) :

๑. นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์

๒. นางสาวพรทิพย์ จาละ

๓. นายเสกสรร แสนภูมิ

๔. นายชัยวัฒน์ เกตุปรัชญาสวัสดิ์

๕. นายแคล้ว ทองสม

LIRT

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คือไปฝ่ายสภาจะต้องเสนอ ๒๐ คน
ครบ เชิญพลเรือเอก บัณฑิตย์ ภัทร

พลเรือเอก บัณฑิตย์ ชูณหะวัณ : กราบเรียนประธานวุฒิสภา สมาชิก
วุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก บัณฑิตย์ ชูณหะวัณ สมาชิกวุฒิสภา ขอเสนอรายชื่อ
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหายังหาปริมาตรเพื่อ
กิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ในส่วนของสมาชิกฯ ๒๐ ท่าน ดังนี้

๑. ร้อยโท การุณย์ เทมวนิช
 ๒. นายกฤษณ์ ชัชวาลวงศ์
 ๓. นายภู่เกียรติ สุนทรนุระ
 ๔. นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
 ๕. นายบูรพา ยัตถากร
 ๖. นายเพชร ยุติธรรมดำรง
 ๗. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์
 ๘. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
 ๙. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ
 ๑๐. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
 ๑๑. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร
 ๑๒. พลเอก วิโรจน์ แสงสมบัติ
 ๑๓. นายวีระชัย สุตรสุวรรณ
 ๑๔. นายศิริ เกวลินสถมดี
 ๑๕. พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่
 ๑๖. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
 ๑๗. นายสุชน ชาลีเกรือ
 ๑๘. นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์
 ๑๙. นายอรุณ ชัยเสรี
 ๒๐. นายอรุณ เมธิบุญชาติ
- ขอผู้รับรองครบ

(มีสมาชิกฯ ยกมือขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : กริบ ผู้รับรองถูกต้องนะครับ
มีผู้ใดเสนอผู้อื่นอีก ไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ เสนอ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มี ก็ตามนี้นะครับ เลขานุการ
วุฒิสภาย่านรายชื่ออีกที

นายหินิต อรยะศิริ (เลขาธิการวุฒิสภา) : รายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาสิ่งหาหมิมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชน
พ.ศ. จำนวน ๒๕ ท่าน

๑. นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์
๒. นางสาวพรทิพย์ ฉาละ
๓. นายเกษสรร แสนภูมิ
๔. นายชัยวัฒน์ เกตุปรีชาสวัสดิ์
๕. นายแก้ว ทองสม
๖. ร้อยโท การุณย์ เหมวนิช
๗. นายกีรตินทร์ ชัชวาลวงศ์
๘. นายกู้เกียรติ สุนทรบูรระ
๙. นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
๑๐. นายบูรพา อัครถาวร
๑๑. นายเพชร ยุติธรรมคำแรง
๑๒. นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์
๑๓. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
๑๔. พันตำรวจตรี ยงกฤษ สาระสมบัติ
๑๕. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
๑๖. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร
๑๗. พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท
๑๘. นายวีระชัย สุตรสุวรรณ

๑๙. นายทวี เกวลิ่นสกุลย์

๒๐. พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใจผู่

๒๑. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ

๒๒. นายสุชน ชาลีเครือ

๒๓. นายสุชาติ ไครประสิทธิ์

๒๔. นายอรุณ ชัยเสรี

๒๕. นายอรุณ เชนบุญชาติ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คณะกรรมการจะแปรญัตติ

กี่วันครับ ท่านรองนายกฯ

นายสมิทร สุนทรเวช (รองนายกรัฐมนตรี) : ๗ วันครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : รัฐบาลเสนอแปรญัตติ ๗ วัน

มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกฯ มีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มีก็เป็นที่ตามนั้นนะครับ

ต่อไปประเด็นวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มีครับ

ท่านสมาชิกฯ ครับ วันนี้หมดระเบียบวาระประชุมแล้ว ขอขอบคุณทุกท่าน

ที่มาประชุมนะครับ ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา

ผู้จัดรายงานการประชุม

ศุภลักษณ์	โอกาสพินิจ	สรัญญา	ศตะภัก
สิริวรรณ	โชติพันธุ์	วิมล	แจ่งอัครตะ
มยุรี	แก่นสาร	ธรสา	เจียมเจริญ
สิริวรรณ	นราพงศ์	ภาวนา	ภักฉัตรทัน
สุวิมล	ศรีสุขสวัสดิ์	ปวีณ์พร	มีสมเพิ่ม
สุชาดา	ภมระภา	ศิริลักษณ์	แจ่มแจ้ง
สัปดาห์วัลย์	รัตนบุรี	ดวงทิพย์	หามะณี
สำรวม	ผลประสิทธิ์	รุจิรา	เนตรบุตร
สุภาภรณ์	นาลัยทัต	ละไม	สุวรรณพิทักษ์
ทิพรรัตน์	แก้วสุขโข	สรยุทธ	ปลื้มถนอม
ทิพวรรณ	สายลัดขิด		

คณะกรรมการบริหารตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาปิดผนึกรายงานการประชุมลับ

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ลายมือชื่อ
๑.	พลเอก วิจิต บุญยะวัฒน์ ประธานคณะกรรมการ	
๒.	นายไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล รองประธาน คนที่หนึ่ง	
๓.	นายศิริ เกวลินสถิตย์ รองประธาน คนที่สอง	
๔.	พลอากาศเอก จรชยา สุคนทรทรัพย์	
๕.	นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ	
๖.	นายรัชเชต สุนทรพิพิธ	
๗.	พลเรือโท ทวีศักดิ์ ศรีประยูร	พลเรือเอก ชัยวัฒน์
๘.	พลเรือเอก บัณฑิตย์ ชูณหะวัณ	
๙.	พลเอก บุญฤทธิ์ ทรงทรานนท์	
๑๐.	นายประยอม ของทอง	
๑๑.	นายยงยุทธ เลอิลภ	
๑๒.	นายสมหมาย สุรกุล	
๑๓.	นายสิงห์โต อ่างตระกูล	
๑๔.	นางสุกัญญา ชลศึกษ์	
๑๕.	นางสาวสุคนธ์ ถาญงนาลัย	
๑๖.	พลเรือเอก สุวัฑชัย เกษมสุข	
๑๗.	นายพินิต อารยะศิริ เลขานุการคณะกรรมการ	

ตรวจแล้ว วันที่ ๒๕ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕

สภารับรองในคราวประชุม

ครั้งที่ ๑๕๖

วันที่ ๒๕ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕

Legislative Institutional Repository of Thailand

ประธานวุฒิสภา